

EESTI MAAÜLIKOOL
Põllumajandus- ja keskkonnainstituut

Kaidi Sootalu

**IDA-VIRUMAA KESKKONNA KUVAND EESTI
TRÜKIMEEDIAS AASTATEL 2012-2016**

THE IMAGE OF IDA-VIRUMAA ENVIRONMENT IN
ESTONIAN MEDIA IN 2012-2016

Bakalaureusetöö
Keskkonnakaitse õppekava

Juhendaja: Kadri Kask, *PhD*

Tartu 2018

Eesti Maaülikool		Bakalaureusetöö lühikokkuvõte	
Kreutzwaldi 1, Tartu 51014			
Autor: Kaidi Sootalu		Õppekava: Keskkonnakaitse	
Pealkiri: Ida-Virumaa keskkonna kuvand Eesti trükimeedias aastatel 2012-2016			
Lehekülgi: 93	Jooniseid: 5	Tabeleid: -	Lisasid: 3
Osakond / Õppetool: Keskkonnakaitse ja maastikukorralduse õppetool			
ETIS-e teadusvaldkond ja CERC S-i kood: S265			
Juhendaja(d): Kadri Kask			
Kaitsmiskoht ja -aasta: Tartu 2018			
<p>Ida-Virumaad peetakse kaevanduste maaks ning selle tõttu teatakse rohkem maakonna kohta negatiivseid seiku kui tema peidetud pärleid. Kuna meedia on inimeste arvamuste kujundaja, siis bakalaureusetöö eesmärgiks on uurida, kui palju ning kuidas kajastati Eesti trükimeedias Ida-Virumaa keskkonda aastatel 2012-2016. 2017. aastal avaldati magistriritöö, milles uuriti negatiivse kuvandi muutmist positiivseks läbi sotsiaalmeedia Ida-Virumaa näitel. Bakalaureusetöös kasutatakse kuue ajalehe artikleid: maakonnaleht Põhjarannik, päevalehed Postimees, Maaleht ja Eesti Päevaleht ning nädalalehed Eesti Ekspress ning Äripäev. Artiklite analüüsimiseks kasutatakse kontentanalüüsi ning kodeerimistabelit. Kontentanalüüs ehk sisuanalüüs on meediatekstide analüüsimise meetod, mis on kasulik tekstide klassifitseerimisel, mõju määratlemiseks, erinevate kanalite või erinevate perioodide võrdlemiseks. Sisuanalüüsi eesmärgiks on anda võimalus kommunikatsiooni sisu numbriliste väärtustega mõõta. Sobivaid artikleid otsiti Digari andmebaasist erinevate märksõnadega, mis on seotud Ida-Virumaaga. Kokku saadi 251 artiklit, millest 192 olid Põhjaranniku artiklid, 26 Postimehe, 17 Eesti Päevalehe, 9 Maalehe, 4 Äripäeva ning 3 Eesti Ekspressi artiklid. Analüüsi tulemusel leiti, et 105 artiklit 251-st olid meelestatud positiivselt ning 100 artiklit olid meelestatud negatiivselt. 46 artiklit olid neutraalsed. 23% artiklitest oli seotud kaevandustega. Analüüsi käigus selgus ka, et üleriigilised ajalehed kirjutavad Ida-Virumaa keskkonnast vähem kui maakonnaleht ning paljud teemad ei leia üldse kajastust. Alates 2015. aastast on Ida-Virumaa hakanud enam panustama uude brändi, millega tahetakse tõusta Tallinna järel teiseks turismisihtkohaks. Selles mängib olulist rolli ka meedia, mis kujundab inimeste</p>			

arvamust. Seega on maakonnale parem, kui kirjutatakse rohkem positiivse kuvandiga artikleid.

Märksõnad: Ida-Virumaa, kontentanalüüs, keskkond, meedia, kuvand

Estonian University of Life Sciences		Abstract of Bachelor's Thesis	
Kreutzwaldi 1, Tartu 51014			
Author: Kaidi Sootalu		Curriculum: Environmental protection	
Title: The image of Ida-Virumaa environment in Estonian media in 2012-2016			
Pages: 93	Figures: 5	Tables: -	Appendixes: 3
Department / Chair: Chair of Environmental Protection and Landscape Management			
Field of research and (CERC S) code: S265			
Supervisors: Kadri Kask			
Place and date: Tartu 2018			
<i>Ida-Virumaa is considered to be the land of mines, and as a result, there are more negative perceptions than hidden pearls in the county. As media is the designer of opinion, then the aim of the bachelor's thesis is to investigate how much and how the Estonian media reflects Ida-Virumaa's environment in 2012-2016. Master's thesis was published in 2017 which examined the negative image of positive change through social media, Ida-Viru County as an example.. In the bachelor's thesis, six newspaper articles are used: county paper Põhjarannik, daily newspapers Postimees, Maaleht and Eesti Päevaleht, weekly newspapers Eesti Ekspress and Äripäev. The analysis of the articles is done using the content analysis and coding table. A content analysis is a method of analyzing media texts, defining impacts, comparing different channels or different periods. The purpose of the content analysis is to provide and opportunity to measure the numerical values of the content of the communication. The appropriate articles were searched from Digar database with different keywords related to Ida-Virumaa. A total of 251 articles were received, of which 192 were from Põhjarannik articles, 26 from Postimees, 17 from Eesti Päevaleht, 9 from Maaleht, 4 from Äripäev and 3 from Eesti Ekspress. The analysis led to the conclusion that 105 out of 251 were positive and 100 articles were considered negatively. 46 articles were neutral. 23 percent of the articles were related to mines. The analysis also revealed that national newspapers write less about the environment of Ida-Virumaa than the county newspaper, many topics are not even written about. From 2015 onwards, Ida-Virumaa has started to contribute to the new brand, which aims to become the second tourist destination after Tallinn. The</i>			

media, which shapes people's opinions, plays an important role. Therefore, the county is better if written more positive image of the articles.

Keywords: Ida-Virumaa, content analysis, environment, media, representation

SISUKORD

SISSEJUHATUS	7
1. TÖÖ TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	9
1.1 Ida-Virumaa tutvustus.....	9
1.1.1 Vaatamisväärsused ja kaitsealused kohad	9
1.1.2 Probleemsed kohad.....	11
1.2 Põhižanrid: uudis, arvamus, juhtkiri, olemuslugu, ülevaade	14
2. METOODIKA	15
2.1 Kontentanalüüs ehk kvantitatiivne sisuanalüüs	15
2.2 Valim	16
2.3 Meetod	17
3. TULEMUSED	19
3.1 Artiklite esmased tunnused	19
3.1.1 Artiklite autorid	19
3.1.2 Žanrid ja rubriik.....	20
3.1.3 Fookus	21
3.1.3.1 Põhjarannik.....	24
3.1.3.2 Postimees.....	25
3.1.3.3 Maaleht.....	26
3.1.3.4 Eesti Ekspress ja Äripäev	26
3.1.3.5 Eesti Päevaleht	27
3.1.4 Meelestatus	27
4. ARUTELU	31
KOKKUVÕTE	38
KASUTATUD KIRJANDUS	40
LISAD	46
Lisa 1. Artiklite kodeerimisjuhend	47
Lisa 2. Artiklite kodeerimistabel	50
Lisa 3. Analüüsitud artiklite loetelu	74

SISSEJUHATUS

Ida-Virumaa on Eesti kirdepoolseim maakond, mis piirneb Lääne-Virumaa ja Jõgevamaaga ning Venemaa Föderatsiooniga. Alates 1918. aastast on Ida-Virumaal kaevandatud põlevkivi ning selle tõttu on maastikku väga palju muudetud. Sellest tulenevalt on maakond tihti ka ajaleheveergudel. Ida-Virumaa oli aastakümneid tööstuse ja reostuse sünonüümiks. Seejärel jäeti need teemad tasapisi unarusse ning keskenduti vaid maakonna „ilusate“ kohtade tutvustamisele (Kaldur, 2016: 12). Sellepärast sooviti käesolevas töös uurida, milliseid artikleid üleriigilised ajalehed Ida-Virumaa keskkonnast avaldavad ning kui suuresti võivad need artiklid erineda maakonnalehe artiklitest.

Töö eesmärgiks on uurida, kui palju ning kuidas kajastati Eesti trükimeedias Ida-Virumaa keskkonda aastatel 2012-2016.

Keskkonnaseadustiku üldosas puudub mõiste *keskkond* legaalse definitsioon, kuid kaudselt on mõistet määratletud *keskkonnateabe* mõiste määratluses (KeÜS § 24 lg 2 p 1 ja 2), mille mitteammendavate loetelude kohaselt käsitatakse keskkonnaelementidena õhku, atmosfääri, vett, pinnast, maad, maastikke ja looduslikke alasid, nagu märg-, ranna- ja merealad, looduslikku mitmekesisust ja looduse koostisosasid ning nende vastastikust toimet. Keskkonnaelemente mõjutavate teguritena käsitatakse aineid, energiat, müra, vilkuvat valgust, vibratsiooni, kiirgust ja jäätmeid. Loodus- ja tehiskeskkonna vahele on raske piiri tõmmata. Keskkonnaseadustiku üldosa *keskkonna* mõistega on hõlmatud vähemalt tehiskeskkonna looduslähedasemad osad, näiteks linnapargid (Keskkonnaseadustiku üldosa... 2015). Antud bakalaureusetöös käsitletakse keskkonnana nii looduslikke alasid kui ka tehiskeskkonda nagu näiteks kaevandused ja karjäärid.

Autor valis selle teema, kuna pidevalt kuulatakse, kuidas Ida-Virumaast räägitakse negatiivselt. Kuna meedia on suuremas osas arvamuse kujundaja, siis selletõttu sooviti uurida lähemalt, kuidas on erinevad artiklid Ida-Virumaa keskkonna suhtes meelestatud. Töös uuriti Põhjaranniku, kui ainukese maakonnalehe, Postimehe, Maalehe, Eesti Ekspressi, Eesti Päevalehe ning Äripäeva artikleid.

Bakalaureusetöö on jagatud neljaks osaks. Esimene osa annab ülevaate töö teooriast, teine osa kajastab metoodikat ja valimit, kolmandas osas on välja toodud tulemuste kirjeldused ning neljandas osas tulemuste arutelu.

Töös otsitakse vastuseid järgnevatele uurimisküsimustele:

1. Kas üleriigilistes lehtedes kajastatakse Ida-Virumaa keskkonda?
2. Mida kajastavad positiivsed artiklid Ida-Virumaa keskkonnast?
3. Mida kajastavad negatiivsed artiklid Ida-Virumaa keskkonnast?
4. Kui suur osa artiklitest on seotud kaevandustega?

Samuti on bakalaureusetöös püstitatud kolm hüpoteesi:

1. Eesti meedia kajastab Ida-Virumaa keskkonda pigem negatiivses võtmes
2. Enamus artiklitest Ida-Virumaa kohta on seotud kaevandustega
3. Üleriigilistes lehtedes kajastatakse Ida-Virumaa keskkonna olukorda vähem kui kohalikus meedias

Bakalaureusetöö autor soovib tänada Kadri Kaske professionaalse ning sõbraliku juhendamise eest.

1. TÖÖ TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1 Ida-Virumaa tutvustus

Ida-Viru maakond asub Kirde-Eestis ning piirneb läänes Lääne-Viru maakonnaga, edelas Jõgeva maakonnaga ning idas Vene Föderatsiooni Leningradi oblastiga. Maakond piirneb ka Soome lahe ja Peipsi järvega. Maakonna keskuseks on Jõhvi. Maakonna majanduses on tähtis koht põlevkivi kaevandusel, kuna see annab suurema osa töökohtadest. Kaevandamine ja suurtootmine on jätnud jälje maakonna maastikule: tuhamägedest on kujunenud üks maakonna tunnuseid (Ida-Viru maakond, 2017). Maakonna põhjapoolses maastikupildis võib näha kõrvuti vana tuuleveskit ja tänapäeva keemiatööstuse jääkainemägesid, andes tunnistust inimtegevusest erinevatel ajaloo etappidel (Erikson *et al.* 2008: 7). Ida-Virumaad on võimalik jagada ekstreemseks maakonnaks, kuna see toob silme ette vaateid, milletaolisi vaid apokalüptilistes filmides on nähtud, ning elegantseks maakonnaks, kus asub mitu suurt kaitseala, mis on mõeldud ürglooduse säilitamiseks selle ehedaimal kujul ning seda täiendavad kaunid mõisad, uhked lossid, massiivsed kindlused ning eripalgelised kirikud (Kaldur 2016: 12, 40).

1.1.1 Vaatamisväärsused ja kaitsealused kohad

Ida-Virumaal on veerohkeim jõgi, suurim järvestik, kõrgeim juga ja pankrannik, pikim rand, vanim Eestis tegutsev klooster, sügavaim allmaakaevandus ning kõrgeim tehismägi (Ida-Viru maavalitsus 2008: 4).

Ida-Virumaast on kaitstavaid alasid ligi kolmandik maakonna pindalast. Kaitsealad on väga eriilmelised: alates klindist ja pangametsadest kuni metsade, soode, Peipsi rannaluidete,

Narva vanajõgede ja luhtadeni. Kokku on maakonnas viis looduskaitseala, 17 maastikukaitseala, 13 hoiuala ja 16 kaitsealust parki. Mitmed kaitsealad kuuluvad Euroopa kaitsealade võrgustikku Natura 2000, mille eesmärgiks on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade kaitse (Feršel 2012: 4). 2018. aasta alguse seisuga soovitakse Ida-Virumaale luua maakonna esimene rahvuspark – Alutaguse rahvuspark (Keskkonnaministeerium alustas.. 2018).

Maakond on rikas erinevate vaatamisväärsuste poolest. Narva-Jõesuus asub Eesti pikim, 13 km pikkune liivarand. Tuntud puhkekohtadeks on veel Kalvi, Aa, Saka, Toila, Oru, Voka, samuti mitmed väiksemad paigad (Erikson *et al.* 2008: 9).

Metsade ning põlislaante osatähtsus on maakonnas vähenenud, kuid siiski asub Ida-Virumaa lõunaosas üks Eesti metsarikkamaid piirkondi. Alutaguse ürgse ilmega laaned on paljudele kultuurmaastikke pelgavatele liikidele viimaseks suuremaks elupaigaks. Siin leidub metsiste ja kotkaste elupaiku, ka suuremaid kiskjaid nagu karu, ilves või hunt, meelitab ligi hõre asustus. Alutaguse metsades elab ka Eesti Punase Raamatu liik – lendorav (*Ibid.*: 14-15). Kevadeti on kuulda sookurgede hõikeid. Suviti on metsaalused kaetud mitmete metsmarjadega ning sügisel on Alutaguse metsaalused kaetud seentega (*Ibid.*: 19).

Ida-Virumaa kaguosas asub Eesti kõige soostunum ala, millest suure osa moodustavad sood ja siirdesood. Üks maakonna suurimaid soostikke on Alutaguse vallas asuv Puhatu soostik. Teine suurem sooala Alutagusel on Muraka-Ratva soostik, millest Muraka raba on looduskaitse all (*Ibid.*: 34-35).

Maakonnas on 165 jõge, mis enamuses saavad alguse Peipsi madaliku soodest ja allikatest. Narva jõgi, saades alguse Peipsi järvest, moodustab oma laiuse tõttu haruldase jõemaastiku – Vasknarvast Narva-Jõesuuni ulatuv 75 km pikkune veevool seob vahelduvad ja eriilmelised kaldamaastikud üheks tervikuks. Suuremaid järvi kui hektar, on maakonnas 70 ringis. Ida-Virumaal paikneb ka Eesti unikaalseim järvede ala – Kurtina järvestik (*Ibid.*: 22; 28).

Kaks kolmandikku Eesti jugadest ja joastikest asuvad Ida-Virumaal, neist suurim on Valaste juga, mis laskub üle 35 m paksuselt klindiplatoolt alla. Suurvete ajal on kevadeti Valastel võimas vetemäng ning talvel on juga kaetud jääsammastega (*Ibid.*: 30). Valaste joastiku juurde peaks valmima ka 2018. aasta novembriks matkarada (Kriis 2018: 1).

Ida-Virumaal on jalgsi matkamiseks looduses tähistatud üle 200 km matkaradu. Peale selle on veel jalgrattateid ning mitmeid eriilmelisi radu, millel liikudes on võimalik tutvuda maakonna loodusega. Matkarajad kulgevad mererannikul, järvede ümbrustes ning soodes, rabades ja metsades. Märgalasid ja metsi tutvustavaid matkaradu on viis: Kotka matkarada, Muraka raba turba matkarada, Selisoo matkarada, Tärivere mäe rajad ja Poruni matkarajad. Rannikuala tutvustavaid matkaradu on kolm: Saka mõisa õpperada, Saka-Ontika matkarada ja Toila-Martsa matkarada. Järvede lähistel paiknevaid matkaradu on neli: Uljaste rada, Kurtina matkarajad, Kauksi oja õppematkarada ja Luite matkarada (Erikson *et al.* 2008: 47-65).

Tööstuste tõttu on maastikku drastiliselt muudetud, kuid selle tulemusel on tekkinud ka vaatamisväärsusi, mida mujal Eestis ei leia. Maastikku ilmestavad kõrguvad poolkoksi- ja aherainemäed, Aidu karjääri Sipelgamäelt avaneb suurepärase vaade suletud ja vett täis lastud kanalitele. Kohtla Kaevanduspargis saab minna maa alla ning tutvuda olukorraga, milles kaevurid töötavad. Eesti soojuselektrijaama ümbritsevatel tööstusmaastikel asuvad helesinised järved, kuhu valguvad tuhaplatoode setteveed ning mis on turistide seas vägagi populaarsed.

1.1.2 Probleemsed kohad

Oluline maastikukomponent Kirde-Eestis on inimtekkelised pinnavormid, näiteks tahkete jäätmete hunnikud ja tuhaplatood, karjäärid, deformeerunud alad (Liblik, Toomik 1998). 2006. aastaks oli põlevkivi kaevandamine kahjustanud 13 098 ha, millest aga 10 347 ha oli metsastatud. Metsastamine on jätkusuutlik säästva taastamise võimalus kaevandamisjärgse maastiku jaoks (Kuznetsova *et al.* 2011). Põlevkivi kaevandamisega kaasnevad mõjud on suured. Mõjutatud on põllumajandustegevus, mis on pealmaakaevanduste piirkonnas problemaatiline ka pärast rekultiveerimist (Ida-Viru maakonna...2014). Põhjuseks on optimaalse väetamise ja niiskuse tagamise keerukus (Pihor *et al.* 2013: 72). Allmaakaevandamise mõju avaldub maapinna reljeefi ja veerežiimi muutmise tõttu. Seoses põlevkivi kaevandamisega ilmneb Ida-Virumaal maavõngete probleem, mis mõjutab hooneid. Jõgedesse juhitud kaevandusvesi mõjutab jõe ökosüsteemide seisundit ja häirib elustikku. Põlevkivi töötlemisega kaasnevad keskkonnahäiringud, näiteks ebameeldiv lõhn

ja õhukvaliteedi langus, mõjutavad samuti läheduses elavaid inimesi (Ida-Viru maakonna...2014). Lisaks on suureks probleemiks muutumas ka kaevanduste ala liikumine piirkondadesse, kus tuleb kaevandada sügavamalt ning seetõttu väheneb kaevandamisjärgse substraadi kvaliteet. Kivisuse suurenemise tõttu muutuvad kasvutingimused ning see võib erinevate puuliikide kasvu ning ellujäämist muuta (Kuznetsova *et al.* 2011). Samuti tekitab probleeme sisse varisevad augud kaevanduste piirkonnas ning maastiku üleüldine lainelisus.

Õhkupaisatavate saasteainete heitkogus maakonnas moodustab Statistikaameti ja Keskkonnateabe Keskuse andmetel suure osa Eesti õhusaastest, näiteks 2011. aastal küündis see 46-97%-ni. Õhusaaste koguse kõikumised olenevad tootmismahjust. (Ida-Viru maakonna...2014). Kuid näiteks 2009. aastal moodustasid põlevkivi kaevandamisega seotud rajatiste heitkogused vaid väikse osa kogu Eesti aastasest heitkoguse hulgast (Gavrilova *et al.* 2010). Enne Kohtla-Järve poolkoksimäe sulgemist ei ületanud prügilagaaside osakaal 10-20% ümbritseva õhu kogu saastumisest, kuid iga linnaelanik, kes hingas saastunud õhku, kannatas (Gavrilova *et al.* 2015). Õhusaastega kaasneb kaudne mõju inimeste tervisele hingamisteede, kopsu- ja südameveresoonkonnahaiguste, samuti allergia, astma ning muude hingamishäirete kaudu (Ida-Viru maakonna...2014).

2013. aasta seisuga oli Ida-Viru maakonnas 25 heas, 18 kesises, 14 halvas ja 2 väga halvas seisundis jõe- ja järvekogumit. Kesises ja väga halvas seisundis olevate veekogude peamiseks põhjusteks oli kalastiku rändetõkked ja saasteained. Kesises ja halvas seisundis olid Narva jõe teine veekogum ja Narva veehoidla. Need on häiritud elektrijaama tööst. Samuti leiti mitmeid ohtlikke aineid. Ida-Viru maakonnas on kuus üksteise kohal lasuvat põhjaveekogumit, millest 2014. aastal kolm ülemist olid halvas seisundis. Põhjavee kvaliteeti mõjutavad jääkreostusalad, põlevkivikaevandustegevus. Kaevandustest väljapumbatava suure veehulga tõttu jäävad mitmed kaevud ka kuivaks (Vee seisund...2014).

Ida-Virumaal on kulutatud projektide kaudu rohkem kui 220 miljonit eurot, et sulgeda tuhamäed. Endise keskkonnaministri Marko Pomerantsi sõnul on suur hulk jääkreostuse objekte tuhamägede näol keskkonnaohutuks muudetud. Samas on veel palju vaja teha. Näiteks on vaja puhastada Kohtla-Järve külje all olev fenoolisoo ning Kohtla vallas asuv Kukruse mägi on siiani jätkuv keskkonnareostus (Paal 2016).

2016. aastal suunati Purtse jõe valgala ja fenoolisoo puhastamisse 21 miljonit eurot. Purtse jõgi asub kaevanduste keskosas ning on seetõttu kannatanud palju inimtekkelise stressi all.

Peale lähedal asuvate kaevanduste sulgemist, paranes teatud määral jõe ökoloogiline seisund (Selberg *et al.* 2009). „Purtse jõgi ja selle ümberkaudne piirkond on klassikaline näide sellest, kuidas keskkonda korra narrides, narrib see sind üheksa korda vastu. (---),“ ütles tollane keskkonnaminister Marko Pomerants. Purkse jõgi oli Eesti üks olulisemaid lõhejõgesid. Eesti mõistes on Purkse jõel kavandatud tööd ainulaadsed, sest eelnevalt ei ole tegeletud nii suures mahus vooluveekogult jääkreostuse likvideerimisega (Purtse jõe...2016).

Kurtnas asub Eesti kõige järverikkam ala, mida kaitstakse nii riigi kui ka Euroopa Liidu tasandil, kuid seda ümbritsevad põlevkivi-, turba ja liivakarjäärid ning järvestiku keskelt pumbatakse põhjavett joogi- ja tarbeveeks. Järvede veetase on kõikunud 1950-ndatest aastatest ning on endaga kaasa toonud ökosüsteemides negatiivseid muutusi. 2018. aastal kaitsitud doktoritöös selgus, et kõige enam on järvede veetasemeid mõjutanud põhjavee joogi- ja tarbeveeks väljapumpamisest tingitud põhjaveetaseme muutumine (Ainulaadne uuring...2018).

Ida-Virumaa on tuntud tuhamägede poolest. Kohtla-Järve asuv poolkoksimägi on üks silmapaistvam. Kuid sellega kaasneb tolmu, reostunud vesi ja saastunud õhk. Pääaegu kolmveerandi sajandi jooksul on Kohtla-Järve poolkoksimäkke ladestatud kõike, mis on keemiatööstusest alles jäänud ning aastakümneid rakendatud utmistehnoloogia ei võimaldanud põlevkivist kätte saada kogu orgaanikat, mille tõttu poolkoksimägi ka süttib (Sepp *et al.* 2010). Poolkoksimägesid hakati 2010. aastal tänu Euroopa Liidu rahadele katma, kuid 2012. aastal süttis Kohtla-Järve mägi pinnaseteisaldusmasinate tegevuse tõttu. Pinnapealne tuli kustutati, aga temperatuur mäe sügavamates kihtides oli ikkagi 400°C. See tõstatas avalikkuses küsimuse, kas Kohtla-Järve poolkoksimäe sulgemine on majanduslikult ja teaduslikult üldse põhjendatud (Gavrilova *et al.* 2015). 2015. aastal jõuti nõuetekohase sulgemiseni nii Kohtla-Järve kui ka Kiviõli poolkoksimägedel (Beltadze 2015).

Kuigi tehtud on palju, siis rahule sellega veel jääda ei saa. Õhuprobleemid on seotud ettevõtetega, mis töötlevad põlevkivi või millel on suuri põletusseadmeid. Aastaid on Kohtla-Järvel olnud probleeme väävelvesinikuga, mis tekkis eeskätt AS-i Viru Keemiagrupp ettevõtetes ja halvasti töötavates heitveepuhastites. Maakonnas tekib aastas üle 14 miljoni tonni jäätmeid, mis hõlmab Eesti üldkogusest ligi 90% (Värimäe 2007).

1.2 Põhižanrid: uudis, arvamus, juhtkiri, olemuslugu, ülevaade

Uudise temaatika on lai, sest lugejaskond on diferentseerunud ning inimeste teabevajadus on kasvanud. Uudis peab olema värske. Päevalehele on uudis see, mis on juhtunud viimase ööpäeva jooksul. Võib ka öelda, et uudis on see, mis toimub väljaande levipiirkonnas, sest mida kaugemal sündmus aset leiab, seda vähem see üldjuhul huvi pakub. Uudis on see, mis mõjutab paljusid inimesi; see, mille toimumisest peavad inimesed tingimata teadma, sest vastasel juhul võib neil tekkida argielus ootamatuid probleeme. Lugejaile pakub huvi ka sündmused, milles on asutuste vahelised konfliktid ja vastuolud. Sündmusele lisab uudislikkust see, kui juhtub midagi ettearvamatut või ootamatut (Pullerits 1997: 12-14). Uudisloos tuleb faktid ja arvamused selgelt lahus hoida (Kask 2005: 69).

Arvamuslugu esitab autori isiklikke arvamusi ja seisukohti ning on alati allkirjastatud. Arvamuslugudeks liigitatakse kolumnid, kommentaarid, veerud, juhtkirjad, repliid, arvustused, probleemlood ja –intervjuud. (Kask 2005: 65). Arvamuslood panevad lugeja kaasa mõtlema, aitavad tal kujundada oma arvamust oluliste ühiskondlike probleemide kohta. Samas kajastavad arvamuslood väljaande/toimetuse seisukohti (Kask 2005: 73).

Juhtkiri on meediainstitutsiooni seisukoht, mis esitatakse avalikkuse kohtu ette; ta sisaldab nii fakte kui arvamust; ta tõlgendab ja seletab olulist uudist ning mõjutab avalikkuse mõtteid (Pullerits 1997: 149). Juhtlõik peab köitma lugeja tähelepanu ning selles esitatakse lühidalt sündmuse keskne fakt (Kask 2005: 70).

Feature ehk olemuslugu on teisisõnu pikem kirjutis elust ja inimestest; teda kannavad eeskätt tegelaste teod ja sõnad; temas peab olema *story* ja samas peab ta edastama fakte. *Feature* on intervjuude, olukirjelduste, juhtumiste süntees. Olemuslugu võib olla kirjutatud igal inimlikku huvi pakkuval teemal. Samuti ei lähe see „hapuks“, sest seda on huvitav lugeda ka tulevikus. *Feature* sarnaneb teatud määral novelliga, sest tal on algus, keskosa ja lõpp. Teda peab lugema kui tervikut (Pullerits 1997: 79-80).

Ülevaate eesmärgiks on lugeja sündmusest informeerimine. See on konkreetne ning faktipõhine (Peegel 1970: 12).

2. METOODIKA

2.1 Kontentanalüüs ehk kvantitatiivne sisuanalüüs

Kontentanalüüs on meediatekstide süstemaatilise, kvantitatiivse ja objektiivse kirjeldamise meetod, mis on kasulik tekstide klassifitseerimiseks, mõju määratlemiseks, erinevate kanalite või erinevate perioodide võrdlemiseks, samuti sisu ja tegelikkuse võrdlemiseks (McQuail 2000: 445). See meetod annab statistilise tulemuse ning seda saab kasutada meedia sisu võrdlemiseks teatud tunnuste esinemissagedusega sotsiaalses reaalsuses (*Ibid.*: 293). Kontentanalüüsi ehk sisuanalüüsi eesmärgiks on anda võimalus mõõta kommunikatsiooni sisu numbriliste väärtustega (Lauk 1995: 34).

Sisuanalüüs on süstemaatiline – materjali töötlemise protsess peab toimuma ühel kindlal viisil, kasutades kogu materjali ulatuses sama kodeerimis- ja analüüsimenetlust – ja objektiivne – see tähendab, et uurija enda eelistused ja suhtumised ei tohi mõjutada materjali töötlemist ega järeldusi. Mõistete definitsioonid ja sisu klassifitseerimise reeglid/juhised peavad olema sõnastatud ühemõtteliselt ja arusaadavalt, teised uurijad peavad jõudma samade järeldusteni. Sisuanalüüsi puhul siiski pole täielik objektiivsus võimalik, kuivõrd valiku kriteeriumid ja kategooriate süsteemi koostab uurija enamasti ise (Lauk 1995: 33-34).

Traditsioonilisel kontentanalüüsil on mitu teoreetilist huvi pakkuvat ja praktilise tähtsusega piirangut ja puudust. Kategooriate loomine enne nende kasutamist sisaldab ohtu, et uurija pigem surub peale oma väärtuste süsteemi, kui tuletab selle sisust. Isegi seda vältida püüdes on iga kategooriate süsteem selektiivne ja potentsiaalselt moonutav (McQuail 2000: 294).

Sisuanalüüsi protseduur koosneb üldjuhul viiest etapist: uuritava materjali valimi moodustamine; sisu kodeerimise juhendi koostamine; sisu kodeerimine; kodeerimise tulemuste interpreteerimine (tabelite, graafikute ja muu sellise koostamine ja sõnaline tõlgendamine); ning järelduste tegemine, nende kontrollimine, kogu uurimisprotseduuri hindamine (Lauk 1995: 35-36). Uurija rakendas täpselt samamoodi sisuanalüüsi protseduuri,

alustades artiklite otsinguga Digari andmebaasist ning lõpetades nende kontrollimise ja järelduste tegemisega.

Epp Lauk on kodeerimisjuhendi põhiskeemi jaotanud mitmeks kategooriaks. Esimene kategooria on andmed uuritava teksti kohta, mis sisaldab ajalehe nime, ilmunise kuupäeva, teksti pealkirja, teksti asukohta, teksti mahtu, tekstis sisalduva informatsiooni allikat ning teksti tüüpi ehk žanri (Lauk 1995: 43). Bakalaureusetöö autor valis sellest ajalehe nime, ilmunise kuupäeva, teksti pealkirja ja teksti tüübi. Teine kategooria hõlmab ainevaldkonda ehk mida tekstis käsitletakse. Valdkondade kohta fikseeritakse võtmesõnad, mille järgi on vastava kategooria olemasolu kindlaks tehtud. Kolmas kategooria on hinnangud ning neljas kategooria on tegelased, mis on tekstis tegutsevateks subjektideks (Lauk 1995: 43).

Kontentanalüüsi väljund on iseenesest uus tekst, mille tähendus võib originaalsest algmaterjalist erineda ning uus tähendus ei pärine tekstist (saatjalt, tekstist endast ega auditooriumilt), vaid lähtub uurija tõlgendusest (McQuail 2000: 294). Seega on pigem tegemist subjektiivsete tulemustega

Ajaleht on suunatud üksikisikust lugejale, lähtub reaalsusest ning sellel on tarbimisväärtus (*Ibid.*: 18).

2.2 Valim

Bakalaureusetöös koostas autor valimi Eestis ilmuvatest kuuest ajalehest: Põhjarannik, mis on maakonnaleht, ning viiest üleriigiliselt ilmuvast ajalehest: Postimees, Eesti Päevaleht, Äripäev, mis on suurimad päevalehed ning Eesti Ekspress ja Maaleht, mis on suurimad nädalalehed. Valimi ajavahemikuks võeti 1. jaanuar 2012 kuni 31. detsember 2016. Artikleid otsiti Digari andmebaasist teemakohaste otsingusõnadega: „kaevandused“, „lendorav“, „loodus“, „keskkond“, „looduskaitse“, „maksud“, „tasud“, „VKG“, „Eesti Energia“, „fosforiit“, „mets“, „puit“, „taastamine“, „tuulepark“, „Kukruse“, „Aidu“, „Kiviõli“, „Kurtna“, „Mäetaguse“. Asjakohase artikli leidmiseks kombineeriti märksõnad Ida-Virumaaga. Sõna eri vormide saamiseks lisati teemakohastele otsingusõnadele lõppu tärn. Kuna üleriigilised ajalehed on Digari andmebaasis kinnised, siis tuli käia Eesti

Kirjandusmuuseumi arhiivikogus. Valitud artiklites räägitakse Ida-Virumaa looduskeskkonnast ning sellega seonduvast.

Märksõnad „loodus“, „keskkond“ ning „looduskaitse“ võeti, kuna need on otseselt seotud loodusega. „Kaevandus“ ning „lendorav“ võeti märksõnadeks, kuna need seonduvad enim Ida-Virumaaga. Samuti kaasati otsingusse mitu kohanime: „Mäetaguse“, kui üks rikkamaid põlevkivivaldu, „Kukruse“, seotud seal asuva põleva mäega, „Kurtna“, seotud järvestikuga, „Aidu“, kus asub karjäär, mida soovitakse mitmel moel kasutada, ning „Kiviõli“, kus on olemas tulemus tuhamäe taaskasutamisel. Kaasatud sai ka kaks firmat, kes tegutsevad Ida-Virumaal: „VKG“ ja „Eesti Energia“. Alutaguse alad on metsarikkad ning seetõttu valiti märksõnaks ka „mets“ ja „puit“. Samuti sai valitud märksõnaks „tuulepark“, kuna Aidu karjääri soovitakse ehitada uus tuulepark. Märksõna „fosforiit“ võeti valimisse, sest sooviti teada, mida Ida-Virumaal sellest mõeldakse. *Põlevkivikaevanduste dotatsioonide (subsiidiumite) tõttu võeti märksõnadeks ka maksud ja tasud.*

Erinevate märksõnadega leiti Põhjarannikust kokku 5858, Postimehest 781, Maalehest 568, Eesti Päevalehest 389, Eesti Ekspressist 64 ning Äripäevast 295 artiklit. Asjakohaste artiklite leidmiseks luges autor diagonaalis läbi kõik vasted, mis andmebaas andis ning lisaks sellele tuli välja sorteerida dubleeritud artiklid, mis tulid erinevate märksõnadega. Näiteks ilmus artikkel „Kurtna kaitseala, elu nagu karikatuuris“ (Sepp 2013: 2) märksõnaga nii „kaevandus“ kui ka „keskkond“. Kuna üleriigiliste ajalehtede artikleid tuli käia lugemas Eesti Kirjandusmuuseumi arhiivraamatukogus kohapeal, siis kohe pandi kirja vaid need artiklid, mis sobisid.

Peale artiklite analüüsimist saadi valimisse 251 asjakohast artiklit, mis puudutasid Ida-Virumaa looduskeskkonda. Kõige rohkem oli Põhjaranniku artikleid, mida oli kokku 192. Järgnesid Postimees (26 artiklit), Eesti Päevaleht (17), Maaleht (9), Äripäev (4), Eesti Ekspress (3).

2.3 Meetod

Bakalaureusetöös kasutati kontentanalüüsi, mis definitsiooni järgi on uurimistehnika kommunikatsiooni eksplitsiitse sisu objektiivseks, süstemaatiliseks ja kvantitatiivseks

kirjeldamiseks. Kontentanalüüsi tulemiks on teksti omaduste esinemissagedused. Kuna tegemist on töö- ja ajamahuka meetodiga, on kontentanalüüsi kasutamine põhjendatud ainult juhul, kui püstitatud uurimisküsimustele soovitakse saada numbrilisi vastuseid (Kalmus 2015). Kontentanalüüsi tulemiks on kodeerimisjuhend ja kodeerimistabel, mille leiab bakalaureusetöö lisadest (lisa 1 ja lisa 2). Lisadesse on pandud ka kõikide artiklite loetelu (lisa 3).

Kontentanalüüsi abil selgitatakse välja, millest ja kui palju Ida-Virumaa keskkonnast räägitakse ning kuidas on artiklid Ida-Virumaa suhtes meelestatud. Bakalaureusetöös võeti näiteks Tartu Ülikooli tudengi Martin Eeku bakalaureusetöös kasutatud kodeerimistabel (Eek 2010).

3. TULEMUSED

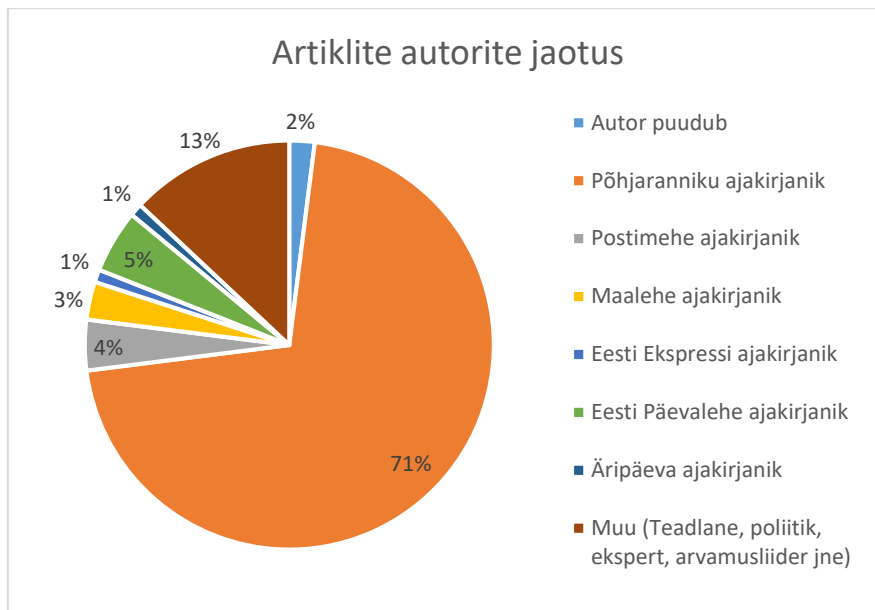
Valimi koostamise käigus kasutati mitmeid märksõnu seoses Ida-Virumaaga, et saada võimalikult lai valik artikleid. Kõige enam saadi vasteid märksõnaga „kaevandus“.

3.1 Artiklite esmased tunnused

3.1.1 Artiklite autorid

Kuna suurem osa valimisse jäänud artiklitest pärinevad Põhjarannikust, siis selle tõttu on ka Põhjaranniku ajakirjanikke kõige rohkem – 71% (joonis 1). Kohe kodeerimise alguses oli aru saada, et suurema osa Põhjarannikus ilmunud artiklitest on kirjutanud üks inimene – Külli Kriis. Ajakirjaniku kirjutatud artikleid oli ligikaudu 62% valimis olevatest Põhjaranniku artiklitest.

Protsentuaalselt järgnesid muud autorid, kuhu alla kuulusid erinevad poliitikud, arvamusiidrid, teadlased. Näiteks ilmus Põhjarannikus arvamyslugu „Tööstusobjekt pole loodusime“, mille kirjutas Eesti Energia Narva elektrijaamade juht Tõnu Aas (Aas 2015: 2).

Joonis 1. Autorite jaotus artiklite lõikes

3.1.2 Žanrid ja rubriik

251 artiklist 188 (74,9%) on võimalik liigitada uudisloos alla. Näiteks ilmus Põhjarannikus artikkel „Eesti Energia otsib põlevkivituhale kasutusvõimalusi“, kus kõneleti erinevatest viisidest, kuidas taaskasutada tuhka ehk see andis edasi faktipõhist teksti.

Ehitusplokkide tootmisel on põlevkivituhka kasutatud juba kakskümmend aastat; enne majanduslangust toodeti neid aastas üle 150 000 m³. Lendtuhka kasutatakse Kundas tsemendi tootmisel, kõige kaugemale ajalukku ulatuvad aga kogemused selle kasutamisest põldude lupjamisel ja teedehituses. Koostöös Tallinna tehnikaülikooliga uuritakse praegu võimalusi, kuidas mõjuks põllumaade happelisusele granuleeritud tuha kasutamine, kolmandat aastat vältava projekti käigus katsetatakse põlevkivituhka teede ehitamisel (Kriis 2013: 4).

Järgnesid olemuslood (13,1%), arvamused (7,6%), ülevaade (2,4%) ning juhtkirjad (2%). Olemuslooks on näiteks Postimehes ilmunud artikkel „Lendorava jälgedel,“ sest see on kirjutatud jutustavas vormis ning on keskendunud ühele liigile.

„Need siis ongi need kuulsad Alutaguse laaned,“ tähendab Timm, sellal kui akna taga järgneb üks raiesmik teisele. „Riigimets“, teadustab tammelehega sildike ühe suure

kännustiku ääres (---). Jõuame tillukesse Ida-Virumaa alevisse – vana kirik, mõned majad ja laste mänguväljak kõrgete puude all. Jah, ka lendorav – siinsamas, inimeste keskel (Kivi 2016: 26-27).

Eesti Päevalehes ilmus arvamislugu Mihkel Härmi poolt, kes on Maailma Energeetikanõukogu Eesti rahvuskomitee peasekretär. Ta avaldab oma arvamust seoses Ida-Virumaaga ning kui suur potentsiaal võib maakonnal olla.

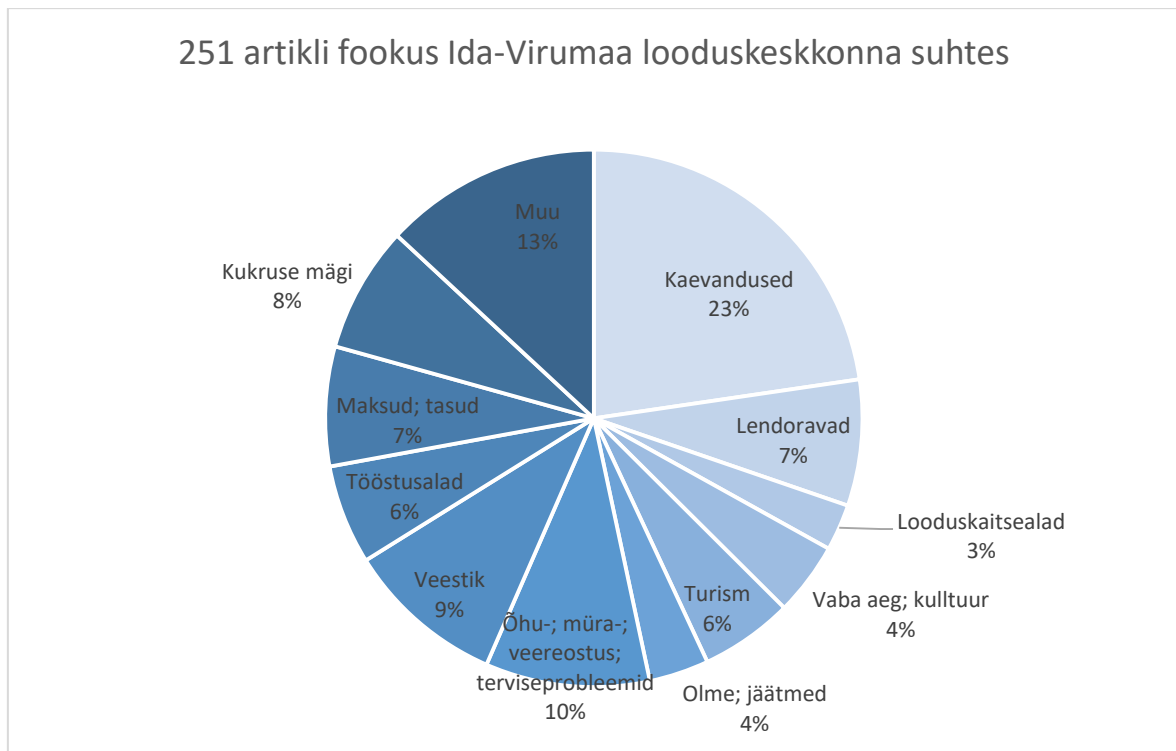
Põlevkivisektori kõrval võiks Virumaa teine ohuline töökohtade pakkuja olla metsandus. Valituse otsus võimaldada elektrijaamades väheväärtusliku puidu ja põlevkivi kooskasutamist on ainuõige, sest peale kõige odavama taastuva energia tootmise võimaldab see taastada töökohti Virumaa metsanduses. (---) Lugeses pessimistlikus toonis ajaleheartikleid ja prognoose, võib jääda mulje, et Virumaad ohustab väljasuremine (Härm 2016: 12).

Artikleid uurides jaotas autor artiklid ajalehtedes olevate rubriikide kaupa. Näiteks Põhjarannikus kuulusid mitmed artiklid rubriiki keskkond või loodus. Postimehes kuulusid mitmed artiklid rubriiki Eesti uudised.

Kui autoril tekkis küsimus, kuhu alla peaks artikkel kuuluma, kuna selle juures ei olnud vastavat kirjet, siis nendel puhkudel liigitas autor need vastavalt artikli sisule kas uudise või keskkonna alla.

3.1.3 Fookus

251 artikli fookus oli väga varieeruv ning teemadekäsitlus oli lai. Artiklid olid kõige rohkem keskendunud kaevandustele (sh kaevandamisele), reostustele, veestikule ning muule (joonis 2). Bakalaureusetöös kasutatakse väljendeid *fokuseeritud* ning *keskendunud* sünonüümideks ehk millest artikkel kirjutab.

Joonis 2. Artiklite fookus seoses Ida-Virumaa looduskeskkonnaga

Kuna Ida-Virumaa on mujal Eestis tuntud tööstuspiirkonnana, siis keskendus 251 artiklist 57 ehk 23% kaevandustele ja kaevandamisele. Vaadates valimis olnud ajalehti eraldi, siis Põhjarannikus keskendus 25%, Postimehes 19%, Eesti Päevalehes 41% ja Maalehes 22% artiklitest kaevandustele. Eesti Ekspressis ei olnud ühtegi artiklit seotud kaevandustega.

Muu kategooria alla läks 33 artiklit. Keskenduti taastamisele, jahindusele ja faunale, puidu põletamisele, taimestikule ja floorale, rohelinele energiale ning eraldi korrarikkumistele, pärandile, maalihetele.

Tartu halduskohus tunnistas Kohtla-Järve linnavalitsuse väljastatud raieload Kukrusel ja Viivikonnas puude mahavõtmiseks ebaseaduslikuks. (---) Linnavalitsus ei pidanud end kahju tekitajaks, väites, et vaidluse põhjustanud maa ei ole kantud maakatastrisse metsamaana (Kohtla-Järve linn raius... 2013: 4).

Artiklite arvukuselt järgnesid muu kategooriale reostusega seotud artiklid. Siia kuuluvad nii õhu-, müra- ja veereostus ning nendega kaasnevad terviseprobleemid. Näiteks ilmus olemuslugu Eesti Ekspressis seoses Sillamäe haisuprobleemiga, kus inimesed pidid oma kodust lahkuma, sest läheduses asuva tööstushoone põlengu tõttu tekkis õhku mürgiseid ühendeid.

Kui linna kohale kogunes must udu, otsustasin võtta takso ja sõita Sillamäelt Tallinnasse, räägib veidi üle miinimumpalga teeniv Inna Levitina, kolme lapse ema, meenutades juuni algul Sillamäe tööstushoones toimunud põlengut. Must suits ja mädamunahais – see on paljude idavirumaalaste reaalsus (Tigasson 2015: 8-10).

Veestikust kirjutati 24 artiklit. Näiteks oli 12 artiklit keskendunud Kurtina järvestikule ning nende seisukorrale. Huvitaval kombel oli veestiku kategoorias vaid kaks artiklit, mis ei ilmunud Põhjarannikus, vaid ilmusid Postimehes. Artiklid keskendusid ka „vee ja jää vaatamängudele.“

Novembri hakul maha sadanud üsna paksu lumekihi äkiline sulamine ärgitas pulbitsema Kose nõiakaevud ja läkitas Valaste joale ohtralt vett, mis tunaõise tuule ja külmakraadidega kaldapealsele taas jäise maastiku tekitas (Vee ja jää vaatamängud 2016: 8).

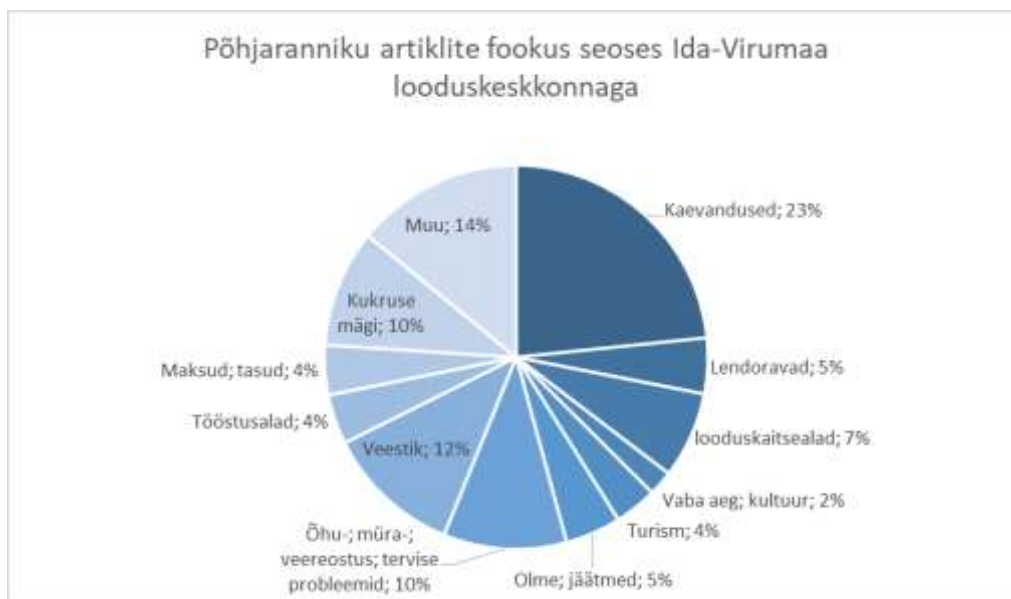
Nii Kukruse mäest kui ka lendoravatest kirjutati 19 artiklit. Nendele järgnesid artiklite arvu poolest maksud ja tasud, tööstusalad, looduskaitsealad, turism, olme ja jäätmed, vaba aeg ja kultuur. Kõige vähem artikleid ehk seitse artiklit kirjutati vabast ajast ja kultuurist. Näiteks kirjutati Põhjaranniku artiklis Vene ajakirjanikest, kelle arvates on Ida-Virumaal kogu aeg midagi avastada.

“Arvasin, et olen Ida-Virumaa regioonist piisavalt palju läbi sõitnud ja tean sellest kohast kõike, aga iga kord, kui siia tulen, teen mõne avastuse. Väiksusest hoolimata Eesti ei ammendu ja see käib ka Ida-Virumaa kohta.” (---) „Suurepärane karjäärimaastik Kohtla-Nõmmel tekitab tunde, nagu see poleks Eesti, vaid tükk Šveitsist või Sajaanide mäestikust“ (Sommer-Kalda 2015: 3).

Üleriigilistes ajalehtedes on teemade varieeruvus väiksem kui Põhjarannikus. Kui Põhjarannikus on kõik teemad esindatud, mis kodeerimistabelisse kirja pandi, siis teistes lehtedes on vaid osa. Näiteks on Äripäeva artiklid seotud vaba aja, kultuuriga, tööstusaladega ning maksudega. Eesti Ekspressis on artiklid seotud lendoravate, õhureostusega ning tööstusaladega. Uurijale üllatavalt ei ole üleriigilistes ajalehtedes juttu olnud Kukruse mäest, mis on Eestis ainuke A-kategooria jäätmeoidla (Kukruse mäel algas...2017). Kukruse aherainemägi asub Kohtla vallas Tallinn-Narva põhimaantee kõrval. Sinna on ladestatud orienteeruvalt 1,3 miljonit tonni aherainet. Mäe sees käib utmisprotsess ja põlemine, mille tulemusena jõuab põhjavette naftaprodukte ning õhku paiskub mitmeid lenduvaid orgaanilisi ühendeid. Põlemisprotsessi jaoks vajalik hapnik tungib märke mitte ainult nõlvade, vaid ka mäe all asuvate kaevanduskäikude kaudu (Einmann 2016).

3.1.3.1 Põhjarannik

Kohalikus ajalehes oli artiklite tähelepanu jaotatud mitmete teemade vahel (joonis 3). Kõige enam oli artikleid kategooria kaevandused kohta – 23% ehk 45 artiklit. Sellele järgnes Muu kategooria, milles 37% moodustasid artiklid, mis olid fokuseeritud taastamisele. Siia alla kuulusid mitmed Aidu karjääriga seotud artiklid, näiteks „Sõudekanali ehitus sai stardi“ (Romanovitš 2016: 1).

Joonis 3. Põhjaranniku artiklite fookus seoses Ida-Virumaa looduskeskkonnaga

Põhjarannik oli ka ainuke ajaleht, mis kirjutas pikemalt Ida-Virumaa looduskaitsealadest. Näiteks kirjutati vaateplatvormide uuendamisest ning ühe lammutamisest. Keskenduti ka Selisoo kaitseala loomisele, Iisaku uue maastikukaitseala kavandamisele kui ka Sirtsti looduskaitsealale, mis laienes kolmandiku võrra.

Kaitse-eeskirja uuendamise käigus laiendatakse Sirtsi looduskaitseala. Keskkonnaameti Viru regiooni kaitse planeerimise spetsialisti Kairi Nurme sõnul liidetakse kaitsealaga 2286 hektarit, sellest pisut rohkem kui pool meie maakonnas (Kriis 2013: 4a).

Põhjarannikus oli enim juttu lokaalsetest probleemidest, mida üleriigilistes ajalehtedes ei räägitud. Palju oli juttu erinevatest reostuse allikatest – õhureostus, mürareostus, veereostus. Samuti oli rohkem juttu jäätmetest. Näiteks paigaldati Kohtla-Järvel videokaamerad, et

seaduserikkujad kätte saada. Selle tulemusena tuvastati kahe nädalaga neli reostajat (Kriis 2016: 1).

Võrreldes üleriigilistes ajalehtedes ilmunud artiklitega, siis enim räägiti Kukruse mäest Põhjarannikus. Palju tähelepanu oli suunatud just elanike huvidele ning nende kartustele.

Mis meist saab, kui need tööd pihta hakkavad? “ küsis Kukrusel elav naine, kel veel liigagi hästi meeles tee-ehitusega kaasnenud müra ja tolmu. /---/ Mäe liigutamise tulemusena tõenäoliselt tugevnevat haisu peljatakse naabruses vähemgi kui töödega kaasnevat müra ja vibratsiooni (Kriis 2015: 3).

Kõige vähem artikleid kuulus vaba aja ja kultuuri kategooriasse. Sellesse kategooriasse kuulus näiteks artikkel „Suusamäe avapauk tõi Kiviõlisse tuhatkond huvilist“, milles kirjutati Kiviõli seiklusturismi keskusest ning selle külastajatest, kes ei olnud pärit ainult Ida-Virumaalt.

3.1.3.2 Postimees

Postimehe 26-st artiklist kuus ehk 23% oli seotud lendoravatega. Sellele järgnesid kaevanduste ja kaevandamisega, maksude ja tasudega seotud artiklid. Kahe artikliga oli esindatud neli kategooriat: vaba aeg ja kultuur, turism, veestik ning tööstusala. Ühe artikliga oli esindatud kolm kategooriat: olme ja jäätmed, õhu-; müra-; veereostus; terviseprobleemid ning muu. Valimisse jäänud Postimehe artiklites ei olnud juttu looduskaitsealadest ega Kukruse mäest. Muu kategoorias oli vaid üks artikkel, mis oli seotud rohelise energiaga – „Toila spaa katsetab päikeseelektri jaama“ (Toila spaa.. 2014: 9). Samuti jäi valimisse artikkel Ida-Virumaa põllupidajatest, kes kasutavad lindude peletamiseks traditsioonilisi vahendeid. Artikkel kuulus vaba aja ja kultuuri kategooriasse.

Juba mitmendat kevadet hanesid põldudel lehvitavate väetisekottidega peletada püüdev Vendi aiandustalu peremees Aare Vent tunnistas, et selline moodus on rohkem tema enda rahustuseks. „Esimesel nädalal on ilus, linde pole. Teisel nädalal näed, et väike parvekene tuleb ühte põlluserva. Kolmandal nädalal on põld linde triiki täis. Harjuvad kiiresti ära,“ rääkis ta (Kriis 2012: 7).

3.1.3.3 Maaleht

Valitud Maalehe artiklites räägiti võrdselt kaevandustest, lendoravatest, maksudest ja tasudest. Vaid vaba aja ja kultuuri kategoorias oli vaid üks artikkel. Juhtkirjas „Riik kui hull kepiga vanamees“, mis kuulus lendoravate kategooriasse, kirjutati metsaraiest ning sellest, kuidas inimesed, kelle jaoks on mets pensionisammas, ei saa metsa raiuda erinevatel põhjustel,

Rääkisin hiljaaegu Ida-Virus mehega, kes ostis metsa pensionisambaks. Alati kui ta raietöödeks metsateatise esitab, saabub vastus, et kaks aastat pole see võimalik. Nimelt: kui metsas leitakse mõni kaitsealune liik, on riigil õigus see mets kaheks aastaks nii-öelda lukku panna, kuni asja uuritakse (Sikk 2015: 4).

3.1.3.4 Eesti Ekspress ja Äripäev

Eesti Ekspressis ja Äripäevas leidus kõige vähem artikleid Ida-Virumaa keskkonna kohta: vastavalt kolm ja neli. Eesti Ekspressis räägiti lendoravatest, õhureostusest ja tööstusaladest. Artikkel „Ilus elu tuhaplatoo taga, leelisjärve ääres“ rääkis fotograafide seas populaarsest kohast ning elanikust, kes seal elab.

Leelisjärved ja tuhaplatood – see on vist see tööstusmaastike poeesia, millest on rääkinud Itaalia režissöör Michelangelo Antonioni. Kuid see on ka surnud maa. /---/ Ehkki nii mõnedki kohalikud noored sõidavad õhtuti ilusa sinise leelisjärve äärde, panevad muusika mängima ja naudivad vaatepilti, Abramenko seda ei tee. Tema on harjunud võtma paadi ja sõitma mööda kanalit (Tigasson 2015: 32).

Äripäevas kirjutati tööstusaladest kahes artiklis, maksudest ning vabast ajast kirjutati vaid ühes artiklis. Artikkel „Elektri hind. Ekspeditsioon Ida-Virumaa jubedamatesse paikadesse“ kuulus tööstusalade kategooriasse.

Põlevkivitööstuse jäljed Ida-Virumaal näitavad ilmekalt, milline on meie elektrienergia tegelik hind. /---/ Eelmisel aastal suletud Aidu karjäär laastas 37 aasta jooksul maastikku ligi 50 ruutkilomeetri ulatuses. Nüüd on alad enamjaolt põllu- ja metsamaadeks ümber kujundatud (Prozes 2013: 10).

3.1.3.5 Eesti Päevaleht

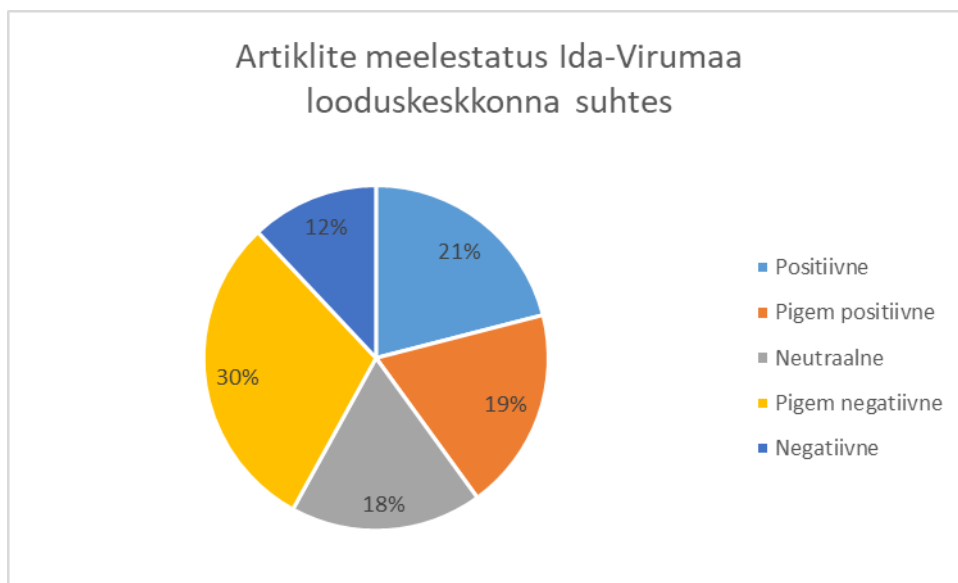
Eesti Päevalehe artiklitest suurem osa olid keskendunud kaevandustele. Selle järgnesid kategooriad maksud ja tasud ning muu kolme artikliga. Tööstusalade kategooriasse sai liigitada kaks artiklit ning lendoravatest ja turismist kirjutati vaid ühes artiklis. Samuti nagu Maalehes, Postimehes, Eesti Ekspressis ja Äripäevas, polnud ka Eesti Päevalehes juttu Kukuruse mäest.

Artiklis „Meie meretagune ala“, mis liigitati kaevanduste kategooriasse, räägitakse sellest, kuidas Ida-Virumaal on kolonialismi ilmingud tööstuse tõttu.

Tallinnast vaadates tundub Ida-Virumaa nagu kunagi Londonist vaadates võis tunduda mistahes meretagune asumaa, millele keskusest üritati küll pakkuda võimalikult kvaliteetset haldusteenust, kuid mille pidamise põhiidee oli ikka ressursside, peamiselt tooraine ja tööjõu hankimine. /---/ Järelikult on põlevkivienergeetika /---/ Eestis võimalik ainult seetõttu, et kodanikkond ei arva selle äri käigus hävitatavat keskkonda üldse kodumaaks, vaid kõigest asumaaks, mida peabki ekspluateerima samamoodi (Tarand 2013: 11).

3.1.4 Meelestatus

Autor jaotas artiklid viide erinevasse kategooriasse: positiivne, pigem positiivne, neutraalne, pigem negatiivne ja negatiivne (joonis 4).

Joonis 4. Artiklite meelestatus Ida-Virumaa looduskeskkonna suhtes

Pigem positiivse/negatiivse ja positiivse/negatiivse kategooriate vahel tegi autor otsuse, vaadates neid artikleid kui tervikuid. Näiteks kaks artiklit: pigem negatiivne artikkel Põhjarannikust „Mäetagusel on saamata 300 000 eurot põlevkivimakse“ (Mäetagusel on saamata...2016: 1) ning negatiivne artikkel Eesti Päevalehest „Jürgen Ligi asus põlevkivivaldade raha kärpima“ (Reimer 2012: 11). Esimeses artiklis kirjutatakse, kuidas põlevkivivald pole kätte saanud oma makse, aga VKG avalike suhete juht kinnitab, et peavad graafikust kinni mõningase viivitusega. Autor leidis, et tegemist ei ole üdini negatiivse artikliga. Sellele vastu on teine artikkel, kus valitsus hakkab põlevkivivaldadelt tasusid vähendama ning suurimaks kaotajaks oleks just Mäetaguse vald, sest saadavad tulud oleksid poole võrra väiksemad.

Neutraalsete artiklite kategooriasse kuulusid artiklid, mis ei tekitanud autoris otseselt ei positiivseid ega negatiivseid tundeid, vaid jäid neutraalseks. Kategooriasse kuulus 18% kõikidest artiklitest ehk 45 artiklit. Näiteks artikkel „Särgjärv võttis Kuradijärvelt sügavaima järve tiitli“ – selles kirjutatakse, kuidas uute mõõtmistega tehti avastus, et üks järv on ikkagi veidi sügavam kui teine. Teise näitena saab tuua artikli „Kukruse mäe tulevik selgub sügisel“, kus kinnitatakse, et algatatud keskkonnamõju hindamise tulemused, saab kätte sügisel. Samuti loendati üles uuringuid, mis selle käigus tehakse. Eesti Päevalehes ilmus TTÜ füüsikalise geoloogia professori arvamislugu „Ida-Virumaa tulevik on maavarades“, kus ta kirjutas Ida-Virumaa tulevikust.

Virumaa on rikas maavarade poolest. See ongi Virumaa võlu, valu ja omapära. Nagu hiljuti ütles üks vähese eesti keele oskusega noormees, kes äsja oli töökohast ilma jäänud: „Me ei jäta Virumaad, me ei jäta maavarasid.“ Loodetavasti on see ka meie valitsuse poliitika (Soesoo 2016: 10).

Positiivseid ja pigem positiivseid artikleid oli kokku 101 ehk 40% kõigist artiklitest. Kõige rohkem positiivseid artikleid Ida-Virumaa keskkonna suhtes leidis maakonnalehes Põhjarannik, kus 192 artiklist 83 olid meelestatud positiivselt või pigem positiivselt. Samuti oli Põhjarannik ainuke ajaleht, millel positiivsed artiklid kaalusid üle negatiivsed. Sellele järgnes Postimees, kus 42% ehk 11 artiklit oli meelestatud positiivselt või pigem positiivselt. Eesti Päevalehes oli neli, Maalehes kaks ning Äripäevas üks artikkel, mis oli meelestatud positiivselt või pigem positiivselt. Näiteks ilmus 28. augustil 2015 Postimehes artikkel „Eesti oma sinine laguun keset kiviõrbe“, mis ilustas Ida-Virumaa tehismaastikku ning tutvustas seda loodussõpradele.

Pealinnast tulija näeb Aidus ilmselt ennekõike tehismaastikku, kus kõrguvad aheraine- ja põlevkivimäed, Murula rääkis sellest aga kui suurepärasest kohast loodussõpradele. „Siin võib näha kõik Eestis elavaid metsloomi,“ sõnas ta silmade särades. /---/ Aidu karjäärilist võiks Murula plaanide järgi saada alguse ka üks Eesti kõige vahelduvama maastikuga veeretkekohti. „25 kilomeetri jooksul saaks näha taastunud karjääri ala, vähem taastunud karjääri, piirkonna ainsat sõudekanalit, eesti küla, vene küla, veskitammi, mõisa jõekaldal, jõujaama ja tuhamäge otse jõe ääres /---/ (Rudi 2015: 18).

Äripäeva ainuke positiivne artikkel „Soine matk, liivarand, kontsert või lasketiir. Leidu Ida-Virumaalt“ tutvustas Ida-Virumaa loodust ning seal toimuvaid sündmusi.

Palju matkaradu leiab ka Muraka looduskaitsealalt, mille haavikutes elavad hundid, karud, metsnugised, mägrad ja lendoravad (Taimla 2016: 28).

Kuna Põhjarannikust oli valimis kõige enam artikleid, siis ka pigem negatiivseid ja negatiivseid artikleid oli maakonnalehes arvuliselt kõige enam – 72. Protsentuaalselt oli pigem negatiivselt või negatiivselt meelestatud artikleid kõige enam Äripäevas ja Maalehes, vastavalt 75% (kolm artiklit) ja 78% (seitse artiklit). Eesti Ekspressis oli üks artikkel meelestatud negatiivselt. Eesti Päevalehes, kus negatiivseid artikleid oli 65%, ilmus artikkel „Eesti Energia kaevandas loata hiiglakoguse turvast“, mis liigitati negatiivsesse kategooriasse.

Riigikontrolli andmetel on Eesti Energia Kaevandused 2009.-2012. aastal ebaseaduslikult kaevandanud 900 000 tonni turvast. /---/ Summa, mille Eesti Energia sellise koguse turba eesti maksuma oleks pidanud, ulatub 1-1,3 miljoni euroni. /---/ Ent Eesti Energia ei ole tavaline ettevõtte. Ettevõtte põlevkivikaevandamise peatamine tähendab sisuliselt seda, et Eestimaa kodudes kustub valgus (Ilves 2014: 2-3).

Kui üleriigilistes ajalehtedes olid negatiivsed artiklid seotud põhiliselt kaevanduste ja kaevandamisega ning reostusega, siis Põhjarannikus leidis negatiivseid või pigem negatiivseid artikleid rohkemate teemade kohta. Väga palju oli artikleid veekogude kohta, mida üleriigilistes ajalehtedes ei leitud. Näiteks artikkel „Kurtna järvede veetase alaneb päevadega.“

Kuradijärv on eelmisest, üheksa päeva tagusest mõõtmisest saati kolme sentimeetri jagu alanenud ja esimese mõõtmisega võrreldes on miinus juba 116 sentimeetrit. /---/ Pärast seda kui Viru kaevandus mullu kevadel suleti, vähenes vee hulk Raudi kanalid märgatavalt ning järvedes varem 40 korda aastas vahetunud vesi vahetub nüüd vaid 17 korda aastas (Kriis 2014: 5).

4. ARUTELU

Ida-Virumaa oli aastakümneid tööstuse ja reostuse sünonüümiks. Nüüd on hakatud rohkem keskenduma „ilusamatele“ kohtadele. „Regioon on kui tuhest tõusev fööniks“ kirjutas ajakirjanik Vambola Paavo Põhjarannikus (Paavo 2012: 4). Inimeste arvamust Ida-Virumaast on kujundanud suuresti ka meedia, mis keskendub rohkem negatiivsetele aspektidele. Autori arvates võib põhjuseks olla see, et negatiivsed artiklid paeluvad inimesi rohkem.

2017. aastal avaldati magistritöö, milles uuriti negatiivse kuvandi muutmist positiivseks läbi sotsiaalmeedia Ida-Virumaa näitel. Töö eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas sotsiaalmeedias levitatavad pildid, videod ja uudised võimaldavad muuta Ida-Virumaa kui sihtkoha negatiivset kuvandit positiivseks. Marran kasutas kolme erinevat küsimustikku. Magistritöö autor oli teinud intervjuu ka Ida-Virumaa turismikoordinaatori Kadri Jaloneniga, kes arvas samuti, et teistest maakondadest pärit inimesed mõtlevad Ida-Virumaast pigem negatiivselt (Marran 2017). Kuna meedia on ikkagi inimese arvamuse kujundaja, siis näitasid ka antud bakalaureusetöö tulemused, mis olid pigem negatiivsed, et teiste maakondade inimesed saavad Ida-Virumaast pigem negatiivse kuvandi. Kes on kohapeal käinud, võib oma arvamust muuta, kuid kes ei ole Ida-Virumaal käinud, siis tema arvamust muudab meedia ning seda üldjuhul negatiivsemaks.

Magistritöös paluti küsimustikus tuua välja ka unikaalne komponent ehk mingisugune vaatamisväärsus või paik. Vastavalt esinemise sagedusele vastati kõige enam: Narva linnus, tuhamäed, Valaste juga, kaevandused/kaevandusmuuseum, pankrannikud, kloostrid, Toila Oru park, mõisad, Sinimäed ja Aidu karjäär (Marran 2017). Antud bakalaureusetöös jäi valimisse samuti mitmeid artikleid, mis on oli seotud ülal toodud vaatamisväärsustega, näiteks tuhamäed, Valaste juga, kaevandused ja Aidu karjäär. Ehk mida enam neist kirjutati, seda enam inimesed teavad nendest kohtadest ning kohal käies võib-olla nende meelestatus Ida-Virumaa keskkonna suhtes paraneb.

Käesoleva bakalaureusetöö autor oli kindel, et maakonnaleht Põhjarannik kajastab kõige enam Ida-Virumaa keskkonda, kuid suureks üllatuseks oli see, et viie aasta peale kirjutatakse

näiteks Maalehes vaid üheksa artiklit. Autor eeldas, et kuna Maaleht on suunatud rohkem loodusele, siis on ka rohkem artikleid Ida-Virumaa keskkonnast. Vähese kajastamise põhjuseks võib olla see, et kirjutatakse rohkem teemadest, mis võiksid huvi pakkuda rohkematele inimestele ning mis võiks rohkem lugejaskonda ligi meelitada. Autori arvates võidakse mõelda, et Ida-Virumaal on vaid probleemid ning kuigi negatiivsed artiklid kutsuvad rohkem lugema, siis Ida-Virumaa ei paku lihtsalt huvi. Eesti Ekspressis oli viie aasta peale kolm artiklit, millest üks kirjutas lendoravatest, üks õhureostusest ning üks tööstusmaastikest. Tegemist on suurte fotoreportaažidega ning need teemad võivad olla fotodena vägagi intrigeerivad. Eriti just tööstusmaastikud, kus on suured helesinised järved. Sellised pildid lihtsalt kutsuvad lugema. Eesti Ekspress ongi uuriva ajakirjanduse tipp ning nende lood on alati üsna väljapaistvad.

Võrreldes maakonnalehega varieerusid suuresti üleriigiliste lehtede artiklite teemad. Huvitaval kombel ei kirjutatud üleriigilistelt ilmuvates ajalehtedes Kukruse mäest, mis on Eesti ainuke A-kategooria jäätmevõimaldaja. Töö autori arvates võib see olla seetõttu, et Kukruse mäe peetakse lokaalseks probleemiks. Valimisse jäi 19 artiklit Kukruse mäe kohta ning mitte ükski neist artiklitest ei tulnud üleriigiliselt ilmuvast ajalehest. Üsna vähe kirjutati üleriigilistes ajalehtedes ka maakonnas asuvatest looduskaitsealadest. See tuli autorile üllatusena, kuna kolmandik maakonnast on ikkagi kaitse all. Võib-olla see ka üks kaudne põhjus, miks tahetakse Ida-Virumaale luua Alutaguse rahvuspark. 25-st artiklist, mis kuulusid kategooriasse õhu-; müra-; veereostus; terviseprobleemid, oli vaid kaks artiklit, mis kuulusid üleriigiliselt ilmuvatesse ajalehtedesse. Mõlemad olid seotud õhureostuse ja terviseprobleemidega. Kuna õhureostus võib tuultega levida, siis seda ei peeta niivõrd lokaalseks probleemiks ning seda kajastatakse enam. Näiteks Tallinna inimest ei huvita, kuidas ühes väikses külas häirib elanikke kaevandusest tekkiv müra. Nad ei ole sellega kokku puutunud ning seetõttu ei paku ka niivõrd huvi. Aga kui ilmub artikkel seoses Sillamäe haisuprobleemiga, siis ikka tekib huvi, et kuidas inimesed niimoodi elada saavad ning miks selle vähendamiseks midagi ei tehta. Kuigi Ida-Virumaa on tuntud kaevanduste poolest, siis mitte ükski valimisse jäänud artikkel, mis on ilmunud üleriigiliselt väljaantavas ajalehes, ei kirjutanud karjäärade taastamisest. Keskenduti vaid sellega kaasnevatele probleemidele ja jääkressurssidele ja nende kasutamisele.

Kuigi negatiivseid artikleid leidis Ida-Virumaa keskkonna kohta veidi enam, siis oli autor meeldivalt üllatunud, et negatiivsete ja positiivsete artiklite arv oli peaaegu sama – negatiivseid artikleid oli 105 ning positiivseid artikleid oli 100. Üllatusena aga ei tulnud see,

et suurem osa negatiivsetest artiklitest olid seotud just kaevandustega. Peale kaevandustele ja kaevandamisele keskendunud artiklitele, oli palju artikleid ka reostuse kohta. Siia kuulusid nii müra-, õhu- kui ka veereostused. Kategooriasse kuulus 16 artiklit, millest vaid kaks olid pärit üleriigilistest ajalehtedest, kõik teised olid Põhjarannikust. 12 artiklist, mis kirjutati Ida-Virumaa veestikust, vaid üks artikkel oli pärit Postimehest ning teised olid Põhjarannikust. Autor arvab, et see tuleneb sellest, et tegemist on üsna lokaalsete probleemidega ning muu lugejaskond, kes ei ela Ida-Virumaal, ei ole sellest väga huvitatud. Olme ja jäätmete kategoorias oli neli artiklit ning vaid üks teema ületas üleriigilise uudisekünnise – Vaivara jäätmekäitluskeskuse seisak. Kuna sinna tuuakse jäätmeid ka mujalt Eestist, siis on ka loogiline, et seda mainitakse üleriigilises ajalehes. Ainuke kategooria, kus oli rohkem negatiivseid artikleid üleriigilistest ajalehtedest, oli maksud ja tasud. 11-st artiklist seitse olid pärit mujalt kui Põhjarannikust. Selle põhjuseks võib olla, et see on teema, mida kajastatakse nagunii kõikjal ning millest ollakse alati huvitatud. Lugejaid huvitab, kas rikkad põlevkivivallad hakkavad vähem raha saama või kas põlevkivitasude tõus võib kuidagi mõjutada põlevkivitööstuse eluiga ning sellest tulenevalt ka elektri hinda.

Positiivsetest artiklitest 17% keskendus kaevandustele. Kuid nendest artiklitest oli vaid kaks, mis avaldati üleriigiliselt väljaantavas ajalehes Postimees. Autori arvates annab see märku, et tahetakse pigem keskenduda negatiivsetele aspektidele. Kuid maakonnaleht Põhjarannik võib soovida oma lugejaskonda rohkem positiivsete artiklitega rõõmustada. Näiteks Põhjaranniku artiklis „Eesti Energia otsib põlevkivituhale kasutusvõimalusi“ kirjutatakse:

Põlevkivituha taaskasutamiseks tehakse koostöös teadlaste ja ehitusfirmadega katseid nii maanteid ehitades kui kaevanduskäike täites (Kriis 2013: 4).

Rohkem on hakatud mõtlema sellele, kuidas kasutada põlevkivi kaevandamise kõrvalsaadusi ning kuidas muuta Ida-Virumaal elavate inimeste elukohti paremaks. Kui Nõukogude Liidu ajal kaevandati nii palju kui suudeti ning ei mõeldud eriti kohalikule kogukonnale ja nende elukeskkonnale, siis nüüdseks on see kindlasti muutunud. Üha enam pannakse rõhku sellele, et peale kaevandamist tehtaks rohkem taastamistöid. Autorile pakub väga huvi, kuidas kasutatakse kaevandamise jääkressursse, näiteks kaevandusvee kasutamine soojusenergiana. Veel mõned kümned aastad tagasi üldse ei mõeldud sellele, kuid mida enam tehnoloogia areneb, seda enam saab kasutada jääkressursse ning seda vähem ladestatakse. Samuti mõeldakse turismindusele. Näiteks mujalt Eestist tulev turist ei ole võib-olla maasturiga

endises karjääris sõitnud. Ida-Virumaa on õppinud kasutama oma nõrku külgi positiivselt. Kaevanduste ja karjääridega suudetakse meelitada ligi turiste nii Eestist kui ka välismaalt.

Positiivsetest artiklitest oli neli kategooriat, kus oli vaid maakonnalehe Põhjarannik artiklid: reostused, veestik, olme/jäätmed ja looduskaitsealad. Põhjuseks võib olla see, et need artiklid lihtsalt ei ületanud uudisekünnise üleriigilistes ajalehtedes. Sellel hetkel võis olla teisi teemasid, mis leiti, et on tähtsamad kui need.

Kõige edukamateks kaevanduste ja karjääride taastamisel loodud turismiatraktsioonideks loeb autor Kiviõli Seikluskeskust ja Kohtla Kaevandusparki. Tulevikus võib-olla ka Aidu karjääri. Kiviõli ning Kohtla-Nõmme on ehtsad näited, et millestki negatiivsest on võimalik teha midagi positiivset:

Barhatova tegi Ida-Virumaale tiiru peale ka kaks aastat tagasi ja juba siis torkas talle silma, et siin osatakse teha mitte millestki midagi ebatavalist ja originaalset (Sommer-Kalda 2015: 3).

Kuna Ida-Virumaal rikutakse maastikku väga palju, siis selle tõttu ka taastatakse rohkem. Iga-aastaselt istutatakse mitmeid hektareid istikuid ning istutajateks pole ainult RMK, vaid ka Eesti Energia töötajad. Ettevõtte karjäärialasid metsastatakse pidevalt. Näiteks 2013. aastal maikuu seisuga istutati Narva karjääri 80 ha metsa ning Aidu karjääris metsastati ligemale 130 ha (6000 männiistikut.. 2013: 4). Bakalaureusetöö autori arvates annavad sellised teguviisid ettevõttele vaid positiivset vastukaja. Maast võetakse midagi, aga antakse ka teatud määral tagasi. Sellised uudised peaksid jõudma ka üleriigilistesse ajalehtedesse. Ida-Virumaal ei rikuta ainult keskkonda, vaid püütakse seda ka parandada.

Viimastel aastatel on hakatud enam Ida-Virumaa turismiklastreid arendama, et meelitada ligi rohkem turiste. Sellest võtavad osa Ida-Viru maakonna turismiettevõtted ja omavalitsused. „Klaster on geograafiliselt lähestikku paiknevate sarnast või lähedast toodet või teenust pakkuvate ettevõtete ja institutsioonide kooslus, mille liikmed teevad koostööd“ (Mis on klaster? 2012). 2015. aastal loodi Ida-Virumaale uus bränd - Ida/Viru – seikle puhates, puhka seigeldes, mis on toonud äärmiselt positiivset tagasisidet.

Vambola Paavo on oma arvamusoos välja toonud, kuidas tegelikult Vene turistid, kes puhkavad Ida-Virumaal, teevad väljasõite ka mujale Eestisse ehk selle tõttu saavad tööd ka mitmed inimesed. Samuti kirjutas ta, et eestlane satub Narva ainult juhul kui sõidetakse Peterburi ning seega ei teata sellest linnast midagi (Paavo 2012: 4). Bakalaureusetöö autor

nõustub ajakirjanikuga. Vähesed eestlased jõuavad Narva, sest seda peetakse Venemaaks. Inimesed ei ole kursis seal asuva kindlusega, mis on renoveeritud, Kreenholmi manufaktuuriga, kus tehakse ekskursioone ning mille jõesäng on täidetud veega, kui Venemaa lüüsid avab, korda tehtud promenaad. Narvas ning ka selle ümbruses on palju peidetud pärleid.

2014. aastal koostati „Ida-Viru turismiklastri strateegia 2014-2020“, kus analüüsiti Ida-Viru maakonna turismiarengu kitsaskohti. Seal toodi välja, et maakonna turismipotentsiaal on väga mitmekesine, mis raskendab ühtsete turundussõnumite leidmist; maakonna turismiteenuste kvaliteet vajab parandamist ning; maakonna tuntus turismivaldkonnas on veel väike (Ida-Viru turismiklastri...2014). Nende visiooniks on olla 2020. aastaks Tallinna järel nr. 2 turismisihtkoht ning Narva toel turistidele kindel peatuspaik Tallinna ja Peterburi ühendaval turismiarteril. 2018. aasta jaanuarikuus kuulutas Narva end Euroopa kultuuripealinn 2024 kandidaadiks. Narva kandideerimist toetab ka Eesti Vabariigi president Kersti Kaljulaid. Narva linnavolikogu kultuurikomisjoni aseesimees Vladimir Butuzov rääkis: „Viimastel aastatel on riik, olenemata valitsevast parteist, olgu ta Keskerakond või Reformierakond, vähe pööranud tähelepanu Ida-Virumaale ja Narvale. (---) Ja me püüame teha seda kõike Narva linna hüvanguks. Meie – need on linn, valitsus ja Euroopa Liit. See on võimas. Ja mul on viimane lootus, et see on panus linna arengusse“ (Weidebaum *et al.* 2018). Autori arvates toob see endaga kaasa välismaalaste ning kindlasti ka eestlaste suurema huvi piirkonna vastu. Hetkel turundatakse maakonda nelja eristuva tootekompleksiga: kultuurituristile suunatud Narva tootekompleks, aktiivsele puhkajale suunatud Seikluse tootekompleks, tervise- ja SPA-turistile suunatud Pankranniku tootekompleks ja loodusturistile suunatud Peipsi tootekompleks. Ka artiklitest sai umbkaudselt sellised teemad kokku: matkarajad maakonna lõuna osas ehk Peipsi ääres, põhjas ekstreemsemad karjäärialad (joonis 5).

Joonis 5. Ida-Virumaa "kuumad kohad". Allikad: Google Photos, erakogu

Joonisel 5 on näha vallad ning linnad, millest räägiti kõige enam. Nendeks on Iisaku, Illuka, Kohtla, Maidla ja Mäetaguse vallad, Kohtla-Nõmme alevik ning linnadest Kiviõli ja Narva.

Sihtgruppidenä analüüsi Eesti, Vene, Soome, Läti, Saksa ja Rootsi turgu (Ida-Viru turismiklastri...2014). Artiklites mainiti neist vaid mõnda: Eesti, Vene ja Soome turg. Venelastele on Ida-Virumaa üks meelsamaid paiku, kuhu puhkama tulla. Soome jaoks on maakonna nimes olev sõna „Ida“ juba ähvardav ning teatud mõttes nad kardavad seda, kuna on Venemaale nii lähedal. Artiklis „Soomlased otsivad Ida-Virumaa uusi elamusi“ tuuakse aga välja ka see, et põlvkondade vahetusega võib Ida-Virumaaale jõuda varasemast rohkem soomlast, kuna neil ei ole mälestusi seoses Teise maailmasõjaga (Sommer-Kalda 2014: 4). Eestlased ei ole veel niivõrd omaks võtnud maakonda, kuid üha enam käiakse siin puhkamas ja seda tänu turundamisele. Alati tuleb kasuks ka see, kui Ida-Virumaa elanikud ise reklaamivad oma kodukohta. Ida-Virumaa turismikoordinaator Kadri Jalonen rääkis: „Kuigi eestlased on teadlikud mitmest Ida-Virumaa vaatamisväärsusest, eeskätt Narva kindlusest ja Kiviõli tuhamäele rajatud seiklusspordi keskusest, on paljudele senini üllatuseks siinne looduslik mitmekesisus, mis kõrvuti tööstuspärandiga annab seiklemissuutavustelt silmad ette kõigile teistele Eesti piirkondadele“ (Pärgma 2017). Kui autor ise teistele, kes ei ole väga tuttav Ida-Virumaaaga, räägib maakonnast, siis tuuakse alati välja loodus ning karjäärialad, mis on suudetud teha väga huvitavaks ja ilusaks.

Ida-Virumaa on suurte kontrastide maa. Siin on nii ürgset loodust, näiteks Muraka raba ja Alutaguse metsad, kui ka tööstusmaastikke, nagu Narva tuhaplatoo, karjäärialad ja poolkoksimäed, endised tootmisterritooriumid ning -rajatised. Kontrastid intrigeerivad turiste ja on eduka turundustegevuse abil tehtud väärtuslikuks müügiartiklikuks. Oluliseks Ida-Virumaa turismi eristavaks aspektiks on laialdase tööstuspärandi olemasolu ning turistidele nende eksponeerimine, nagu Kiviõli Seikluskeskus, Aidu Veespordikeskus, Kohtla-Nõmme Kaevanduspark-muuseum, Kreenholmi tööstusinnovatsiooni keskus (Ida-Viru maakonna.. 2014: 13). Paljude artiklite näitel on tõesti arusaadav, et Ida-Virumaad reklaamitakse kui ekstreemset ala, kus on midagi, mida mujal Eestis ei ole, olgu see halb või hea.

„Käisin eile, täna hommikul ja lähen hiljem veel,“ tunnistas riigikogulane Kaja Kreisman, et Kiviõli mägi on väga hea ja Eestist teist sellesarnast ei ole. Pigem tasuks juba avatudki Kiviõli laskumisnõlvu võrrelda pigem väiksemate Kesk-Soome suusakeskuste, mitte Eesti omadega“ (Romanovitš 2013: 3).

Uurimistöö alguses tõstatatud kolm hüpoteesi sai tõestatud. Eesti meedia tõesti kajastab Ida-Virumaa keskkonda pigem negatiivses võtmes, kuid mida lähemale 2016. aastale, seda vähem kirjutati negatiivseid artikleid ning leiti üles Ida-Virumaa pärlid. Selle üheks põhjuseks võib-olla ka see, et hakati arendama turismiklastreid ning tänu millele sattus ajalehtedesse positiivsemaid artikleid. Enamus artiklitest Ida-Virumaa kohta olid seotud kaevandustega – 23%. Autori jaoks oli väike protsent üllatuseks, kuna ta arvas, et maakonna kohta kirjutatakse põhiliselt vaid kaevanduste vaatepunktist. Samuti saadi tulemuseks, et maakonnaleht ikkagi kajastab rohkem Ida-Virumaa keskkonda kui üleriigilised ajalehed. Üheks põhjuseks võib olla, et teiste maakondade uudised on lihtsalt nende arvates tähtsamad kui Ida-Virumaa uudised.

KOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida, kui palju ning kuidas kajastatakse Ida-Virumaa keskkonda Eesti trükimeedias aastatel 2012-2016. Valimisse võeti kuus ajalehte: maakonnaleht Põhjarannik, päevalehed Postimees, Eesti Päevaleht ja Äripäev ning nädalalehed Maaleht ja Eesti Ekspress. Artikleid otsiti Digari andmebaasist ning otsingusõnadena kasutati mitmeid märksõnu, mis on autori arvates seotud maakonnaga. Märksõnadeks olid: „kaevandused“, „lendorav“, „loodus“, „keskkond“, „looduskaitse“, „maksud“, „tasud“, „VKG“, „Eesti Energia“, „fosforiit“, „mets“, „puit“, „taastamine“, „tuulepark“, „Kukruse“, „Aidu“, „Kiviõli“, „Kurtina“ ja „Mäetaguse“. Artiklite analüüs tugines kontentanalüüsil, mille tulemiks on iseenesest uus tekst ehk autori tõlgendus. Seega on tegemist pigem subjektiivse tulemusega. Analüüsimiseks kasutati kodeerimistabelit, et vajalik informatsioon kergemini arusaadavam oleks. Artiklite analüüsimisel pandi kirja artikli pealkiri, ajaleht, kus see ilmus ning millal, artikli žanr ja rubriik, kuhu see kuulus, millele oli artikkel keskendunud ning kuidas oli see meelestatud Ida-Virumaa keskkonna suhtes.

Bakalaureusetöö valimisse jäi 251 artiklit. Kõige enam artikleid Ida-Virumaa keskkonna kohta leidis Põhjarannikust. Sellele järgnesid Postimees, Eesti Päevaleht, Maaleht, Eesti Ekspress ning Äripäev. 23% ehk 57 artiklit olid keskendunud kaevandustele.

Negatiivseid artikleid oli 105 ning positiivseid artikleid oli 100. Positiivsed artiklid kajastasid rohkem taastamist, kuhu alla kuuluvad nii metsade istutamised kui ka karjääride taastamised. Sellele järgnesid artiklid kaevandustest ning kaevandamisest ning kuidas on võimalik positiivselt tekkinud olukordi ära kasutada. Kirjutati veel veestikust, looduskaitsealadest, lendoravatest, turismist, vabast ajast ning rohelisest energiast. Negatiivsetest artiklitest oli ülekaalukalt kajastatud kaevandamise teemasid. Kuid pikemalt kirjutati ka reostustest ning veestikust. Ka negatiivset kuvandit andvates artiklites mainiti lendoravate situatsiooni.

Bakalaureusetöös püstitatud hüpoteesid said kinnitust. Eesti trükimeedia tõesti kajastab negatiivse kuvandiga artikleid rohkem kui positiivse kuvandiga, kuid see vahe ei ole

märkimisväärne. Kaevandustega seotud artikleid oli veidi enam kirjutatud. Samas ei saa öelda, et suurem osa oleks just sellele keskendunud, kuna teemade ring oli laiem. Kuigi kõik valimisse jäänud ajalehed kirjutasid midagi Ida-Virumaa keskkonnast, siis maakonnaleht kajastas keskkonda kõige enam ning oli ka teemasid, millest üleriigilised ajalehed ei kirjutanud, nagu näiteks Kukruse mägi.

Kokkuvõtteks võib nentida, et Eesti trükimeedias kajastatakse Ida-Viru maakonna keskkonna teemasid vähe, kui mitte arvestada maakonnalehte. Negatiivseid artikleid on küll veidi rohkem kui positiivseid, kuid tänu heale turundamisele on muutunud ka artiklid positiivsemaks.

KASUTATUD KIRJANDUS

- 6000 männiistikut Narva karjääri.** (28. mai 2013). – *Põhjarannik*. Nr. 100; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130528.1.4> (19.05.2018).
- Aas, T.** (13. oktoober 2015). Tööstusobjekt pole loodusime. – *Põhjarannik*. Nr. 174; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151013.2.5.3> (30.03.2018).
- Ainulaadne uuring näitab, kuidas põhjavee pumpamine on Kurtna järvesid kuivatanud. (2018). – *Postimees*. [WWW] <https://heureka.postimees.ee/4437589/ainulaadne-uuring-naitab-kuidas-pohjavee-pumpamine-on-kurtna-jarvesid-kuivatanud> (20.05.2018).
- Beltadze, G.** (2015). Poolkoksimägede sulgemiseks kulus ligi 41,6 miljonit eurot. – *Postimees*. [WWW] <https://www.postimees.ee/3063363/poolkoksimagede-sulgemiseks-kulus-ligi-41-6-miljonit-eurot> (20.05.2018).
- Eek, Martin.** 2010. Taastuvenergia representatsioon Postimees *online*'is. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut. Tartu.
http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/15305/Eek_Martin.pdf?sequence=1&isAllowed=y (28.03.2018).
- Eestimaa päike tõuseb Ida-Virumaalt. (2008). MTÜ Kultuuriveski. /Koost. Ida-Viru maavalitsus. 244 lk.
- Einmann, A.** (2016). Riik laseb Kukuruse põleva aherainemäe osaliselt ära vedada. – *Postimees*. [WWW] <https://www.postimees.ee/3789445/riik-laseb-kukuruse-poleva-aherainemae-osaliselt-ara-vedada> (19.05.2018).
- Erikson, U., Land, P., Land, P., Erikson, M.** (2008). Puhkus Ida-Virumaa looduses. AS Trükikoda Trükis. 79 lk.
- Feršel, A.-L.** (2012). Ida-Virumaa looduskaitseobjektid. – AS Printon Trükikoda.
- Gavrilova, O., Vallner, L., Villu, R.** (2010). A life cycle environmental impact assessment of oil shale produced and consumed in Estonia. – *Resources, Conservation and Recycling*. Volume 55, Issue 2, pages 232-245.
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0921344910002144> (20.05.2018).

- Gavrilova, O., Vallner, L., Vilu, R.** (2015). Environmental risks and problems of the optimal management of an oil shale semi-coke and ash landfill in Kohtla-Järve, Estonia. – *Science of The Total Environment*. Volumes 524-525, pages 400-415. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969715004143> (20.05.2018).
- Härm, M.** (25. veebruar 2016). Sotsiaalkriis Ida-Virumaal? Kasutagem hoopis tema võimast potentsiaali – *Eesti Päevaleht*. Nr. 38; lk 12. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20160225&e=-----et-25-eestipaevaleht-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-Sotsiaalkriis+Ida%252DVirumaal%3f+Kasutagem+hoopis+tema+v%C3%B5imast+potentsiaali%21-----> (06.04.2018).
- Ida-Viru maakond. (2017). – *Statistikaamet*. [WWW] <https://www.stat.ee/ppe-ida-viru-maakond> (28.03.2018).
- Ida-Viru maakonna arengukava 2014-2020. (2014). /Koost. Ida-Viru maavalitsus. [PDF] <http://www.maavalitsus.ee/documents/2845826/18605510/Ida-Viru+maakonna+arengukava+2014-2020.pdf/653cb779-ee59-4aa6-af5f-e4188c8b245d> (09.05.2018).
- Ida-Viru turismiklastri strateegia 2014-2020. (2014). /Koost. Ida-Viru Ettevõtluskeskus SA. [PDF] <http://ivek.ee/static/Ida-Viru-turismiklastri-strateegia-2014-2020.pdf> (10.05.2018).
- Ilves, H.** (28. märts 2014). Eesti Energia kaevandas loata hiigelsuures turvast. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 61; lk 2-3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20140328.2.5.5> (28.03.2018).
- Kaldur, M.** (2016). Avasta Ida-Virumaad. – Tänapäev. 86 lk.
- Kalmus, V.** (2015). Standardiseeritud kontentanalüüs. - Tartu Ülikool: Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. [WWW] <http://samm.ut.ee/kontentanalyyis> (01.04.2018).
- Kask, K.** (2005). Meediaõpetus. Õpik gümnaasiumile. Avita. lk 141.
- Keskkonnaministeerium alustas Alutaguse rahvusparki loomisega. (2018). – *Keskkonnaministeerium*. [WWW] <http://www.envir.ee/et/uudised/keskkonnaministeerium-alustas-alutaguse-rahvusparki-loomisega> (30.04.2018).
- Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse kommentaarid. (2015). SA Keskkonnaõiguse Keskus. [WWW] <http://k6k.ee/keskkonnaseadustik/1-ptk/2-jagu/sissejuhatus> (08.05.2018).
- Kivi, K.** (23. veebruar 2016). Lendorava jälgedel. – *Eesti Ekspress*. Nr. 8; lk 26-28. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestiekspress20160223.2.21.2> (28.03.2018).

- Kohtla-Järve linn raius Kukrusel ja Viivikonnas puid ebaseaduslikult (12. märts 2013). – *Põhjarannik*. Nr. 49; lk 4. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130312.1.4> (28.03.2018).
- Kriis, K.** (14. märts 2018). Valaste matkarada valmib novembris. – *Põhjarannik*. Nr. 50; lk 1. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20180314.2.2> (28.03.2018).
- Kriis, K.** (15. november 2014). Kurtna järvede veetase alaneb päevadega. – *Põhjarannik*. Nr. 201; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20141115.2.10.2> (28.03.2018).
- Kriis, K.** (18. veebruar 2016). Kohtla-Järve püüab prügistajaid videokaameraga. – *Põhjarannik*. Nr. 33; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160218.2.2> (28.03.2018).
- Kriis, K.** (19. aprill 2012). Ida-Virumaa põllupidajad peletavad linde vanal moel. – *Postimees*. Nr. 91; lk 7. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20120419.1.7> (04.04.2018).
- Kriis, K.** (4. september 2013). Sirtsu looduskaitseala laieneb kolmandiku võrra. – *Põhjarannik*. Nr. 156; lk 4a. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130904.1.4> (04.04.2018).
- Kriis, K.** (5. september 2015). Kukruse mäe liigutamise ajab rahva ärevile. – *Põhjarannik*. Nr. 148; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150905.2.3.7> (03.04.2018).
- Kriis, K.** (6. september 2013). Eesti Energia otsib põlevkivituhale kasutusvõimalusi. – *Põhjarannik*. Nr. 158; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130906.1.4> (15.03.2018).
- Kukruse mäel algas täiendav õhu-uuring. – Keskkonnaministeerium. [WWW] <http://www.envir.ee/et/uudised/kukruse-mael-algas-taiendav-ohu-uuring> (05.04.2018).
- Kuznetsova, T., Lukjanova, A., Mandre, M., Lõhmus, K.** (2011). Aboveground biomass and nutrient accumulation dynamics in young black alder, silver birch and Scots pine plantations on reclaimed oil shale mining areas in Estonia. – *Forest Ecology and Management*. Volume 262, Issue 2, pages 56-64. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378112710005621> (20.05.2018).
- Lauk, E.** (1995). Algteadmisi teadustööst. Õppevahend ajakirjanduse osakonna üliõpilastele. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastuse trükikoda. 68 lk.
- Liblik, V., Toomik, A.** (1998). Oil shale mining and processing impact on landscapes in north-east Estonia. – *Landscape and Urban Planning*. Volume 41, issues 3–4, pages 285-292. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204698000668> (20.05.2018).
- Linnard, T.** (1. september 2016). Ida-Virumaa metsast leiti haruldane seeneliik. – *Põhjarannik*. Nr. 139; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160901.2.7.11> (15.03.2018).

- Marran, Kertti.** 2017. Sihtkoha negatiivse kuvandi muutmine positiivseks läbi sotsiaalmeedia Ida-Virumaa näitel. Magistritöö. Tartu Ülikooli Majandusteaduskond. Tartu. 149 lk. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/57801/marran_kertti.pdf (19.05.2018).
- McQuail, D.** (2000). McQuaili massikommunikatsiooni teooria. – Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus. 496 lk.
- Mis on klaster? (2012). – *Move-it EU*. [WWW] <https://www.move-it.eu/et/mis-on-klaster> (14.05.2018).
- Mäetagusel on saamata 300 000 eurot põlevkivimakse (10. märts 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 46; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160310.2.3> (05.04.2018).
- Paal, G.** (2016). Infotunnis käsitleti Ida-Virumaa tuhamägede probleemide lahendamist. – Riigikogu [WWW] <https://www.riigikogu.ee/pressiteated/muu-pressiteade-et/infotunnis-kasitleti-ida-virumaa-tuhamagedega-seotud-probleemide-lahendamist/> (10.05.2018).
- Paavo, V.** (26. mai 2012). Avastamist vääriv Ida-Virumaa. – *Põhjarannik*. Nr. 99; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120526.1.4> (14.05.2018).
- Peegel, J.** (1970). Ajaleht. Õppevahend ajakirjanike kvalifikatsiooni tõstmise kursustele. Tartu: kirjastus „Perioodika“. 268 lk.
- Pihor, K., Kralik, S., Aolaid-Aas, A., Jürgenson, A., Paat-Ahi, G., Rell, M., Batueva, V.** (2013). „Põlevkivi kaevandamise ja töötlemise sotsiaalmajanduslike mõjude hindamine“, Tallinn: Poliitikauuringute Keskus Praxis [PDF] <http://www.praxis.ee/wp-content/uploads/2014/03/2013-Polevkivi-kaevandamise-ja-tootlemise-sotsiaalmajanduslikud-mojud.pdf> (19.05.2018).
- Prozes, E.** (25. november 2013). Elektri hind. Ekspeditsioon Ida-Virumaa jubedamatesse paikadesse. – *Äripäev*. Nr. 216; lk 10-11. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=aripaev20131125.1.10> (19.02.2018).
- Pullerits, P.** (1997). Ajakirjanduse põhižanrid. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastuse trükikoda. 185 lk.
- Purtse jõe valgala ja fenoolisoo puhastamise suunatakse 21 miljonit eurot. (2016). – *Keskkonnaministeerium*. [WWW] <https://www.envir.ee/et/uudised/purtse-joe-valgala-ja-fenoolisoo-puhastamise-suunatakse-21-miljonit-eurot> (20.05.2018).
- Pärgma, R.** (2017). ÄRILEHE FOTOD: Ida-Virumaa meelitab endale miljonit turisti.– *Äripäev*. [WWW] <http://arileht.delfi.ee/news/uudised/arilehe-fotod-ida-virumaa-meelitab-endale-miljonit-turisti?id=77662106> (19.05.2018).

- Reimer, A.** (16. veebruar 2012). Jürgen Ligi asus põlevkivivaldade raha kärpima. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 39; lk 11. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20120216.1.11> (15.03.2018).
- Romanovitš, G.** (20. juuli 2012). Sõudekanali ehitus sai stardi. – *Põhjarannik*. Nr. 137; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120720.1.1> (05.04.2018).
- Rudi, H.** (28. august 2015). Eesti oma sinine laguun keset kivikõrbe. – *Postimees*. Nr. 198; lk 18. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20150828.2.14.1&srpos=25&e=-2015---2015--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-kaevandus%2a-----> (05.04.2018).
- Selberg, A., Viik, M., Pall, P., Tenno, T.** (2009). Environmental impact of closing of oil shale mines on river water quality in north-eastern Estonia. – *Oil shale*. Volume 26, number 2, pages 169-183. <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=98b292a5-ec5a-4649-8ca2-05228eb77690%40sessionmgr4007> (20.05.2018).
- Sepp, M.** (10. oktoober 2013). Kurtna kaitseala, elu nagu karikatuuris. – *Põhjarannik*. Nr. 182; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131010.1.2>. (03.03.2018).
- Sepp, M., Pensa, M., Luud, A., Vaht, R.** (2010). Kohtla-Järve poolkoksimäed on varsti minevik. – *Eesti Loodus*. Nr. 2010/10. [e-ajakiri]. http://www.eestiloodus.ee/artikkel3503_3590.html (20.05.2018).
- Sikk, R.** (29. oktoober 2015). Riik kui hull kepiga vanamees. – *Maaleht*. Nr. 44; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20151029.2.5.1> (15.03.2018).
- Soesoo, A.** (4. veebruar 2016). Ida-Virumaa tulevik on maavarades. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 24; lk 10. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20160204.2.13.2> (04.04.2018).
- Sommer-Kalda, S.** (17. detsember 2015). Vene ajakirjanikud: Ida-Viru ei väsi üllatamast. – *Põhjarannik*. Nr. 221; lk 3. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151217.2.6.2> (10.05.2018).
- Sommer-Kalda, S.** (21. mai 2014). Soomlased otsivad Ida-Virus uusi elamusi. – *Põhjarannik*. Nr. 94; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140521.2.6.12>
- Taimla, H.-M.** (8. juuli 2016). Soine matk, liivarand, kontsert või lasketiir. Leiud Ida-Virumaal. – *Äripäev*. Nr. 127; lk 28. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=aripaev20160708.2.25.22> (04.04.2018).
- Tarand, K.** (27. mai 2013). Meie meretagune ala. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 102; lk 11. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20130527.1.11> (28.03.2018).

- Tigasson, K.-R.** (14. oktoober 2015). Ilus elu tuhaplatoo taga, leelisjärve ääres. – *Eesti Ekspress*. Nr. 42; lk 32-33. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestiekspress20151014.2.21.4> (28.03.2018).
- Tigasson, K.-R.** (8. juuli 2015). Põgenesime elu eest. – *Eesti Ekspress*. Nr. 28; lk 8-10. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestiekspress20150708.2.10.1> (06.04.2018).
- Toila spaa katsetab päikeseelektrijaama. (10. november 2014). – *Postimees*. Nr. 262; lk 9. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20141110.2.8.7> (06.04.2018).
- Vee ja jää vaatemängud. (29. november 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 202; lk 8. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161129.2.15.1> (03.04.2018).
- Vete seisund ka kasutamine Ida-Virumaal. (2014). – *Keskkonnaagentuur*. [PDF] http://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/ida-virumaa_veeseisund_final.pdf (20.05.2018).
- Värimäe, A.** (2007). Millised on Ida-Virumaa suurimad keskkonnaprobleemid. – *Eesti Loodus*. Nr. 2007/9. [e-ajakiri] http://www.eestiloodus.ee/artikkel2059_2042.html (04.04.2018).
- Weidebaum, R., Nikolajev, J.** (2018). Narva loodab kultuuripealinnaks kandideerimisest uut hingamist. – *ERR*. [WWW] <https://kultuur.err.ee/677846/narva-loodab-kultuuripealinnaks-kandideerimisest-uut-hingamist> (20.05.2018).

LISAD

Lisa 1. Artiklite kodeerimisjuhend

1. Artikli nr

2. Artikli allikas

1. Põhjarannik
2. Postimees
3. Maaleht
4. Eesti Päevaleht
5. Eesti Ekspress
6. Äripäev

3. Kuupäev

(pp.kk.aaaa)

4. Artikli pealkiri

5. Autor

1. Autor puudub
2. Põhjaranniku ajakirjanik
3. Postimehe ajakirjanik
4. Maalehe ajakirjanik
5. Eesti Ekspressi ajakirjanik
6. Eesti Päevalehe ajakirjanik
7. Äripäeva ajakirjanik
8. Muu (teadlane, poliitik, ekspert, arvamusliider jne)

6. Rubriik

1. Arvamus
2. Uudised

Lisa 1. järg

3. Majandus
4. Keskkond/loodus
5. Turism
6. Muu (laupäev; viimane külg; lühidalt jne)

7. Žanr

1. Arvamuslugu
2. Uudis
3. Juhtkiri
4. Olemuslugu (intervjuu, reportaaž, portreelugu jne)
5. Ülevaade

8. Fookus

1. Kaevandused
2. Lendoravad
3. Looduskaitsealad
4. Vaba aeg; kultuur
5. Turism
6. Olme; jäätmed
7. Õhureostus; mürareostus; veereostus; tervise probleemid
8. Veestik
9. Tööstusalad
10. Maksud; tasud
11. Kukuruse mägi
12. Muu

Lisa 1. järg

9. „Muu“ põhjused

1. Taastamine
2. Jahindus ja fauna
3. Puidu põletamine
4. Taimestik ja floora
5. Roheline energia
6. Muu (korrarikkumine, maalihe, ajalugu)

10. Allika meelestatus Ida-Virumaa looduskeskkonna suhtes

1. Positiivne
2. Pigem positiivne
3. Neutraalne
4. Pigem negatiivne
5. Negatiivne

Lisa 2. Artiklite kodeerimistabel

Artikli nr	Allikas	Kuupäev	Artikli pealkiri	Autor	Rubriik	Žanr	Fookus	Allika meelestatus	"Muu" põhjus
1.	4	16.02.2012	Jürgen Ligi asus põlevkivivaldade raha kärpima	6	3	2	10	5	
2.	1	17.03.2012	Suve hakul pääseeb Kohtla-Nõmmel jälle maa alla	2	5	2	5	1	
3.	1	27.03.2012	Huvi põlevkivimaa vastu on seinast seinast	2	6	4	1	2	
4.	1	05.04.2012	Praegu on parim aeg jugasid uudistada	2	4	2	8	1	
5.	1	10.04.2012	Aidu sõudekanal täitub veega kolme aasta jooksul	2	2	2	12	4	1
6.	1	14.04.2012	Aidu veespordikeskus sai reaalse kuju	2	2	2	12	2	1
7.	2	19.04.2012	Ida-Virumaa põllupidajad peletavad linde vanal moel	2	2	2	4	4	
8.	1	21.04.2012	Tööstusalade uus elu	2	6	4	9	1	
9.	4	23.04.2012	Põlevkivimaa bluus	6	6	4	9	2	
10.	1	28.04.2012	Maakond ootab tänavaike tuhandeid koristajaid	2	2	2	6	1	
11.	1	28.04.2012	Kevadpühal avaneb võimalus Narva koski kaeda	2	2	2	8	1	

Lisa 2. järg

12.	1	03.05.2012	Kevadised vetemängud tõid sadu loodushuvilisi Ida-Virusse	2	5	4	1	1	
13.	1	23.05.2012	Iisaku vald ei luba rajada veel üht liivakarjääri	2	4	2	1	4	
14.	1	26.05.2012	Avastamist vääriv Ida-Virumaa	8	1	1	5	2	
15.	1	30.05.2012	Kaevanduvesi muutis Kiikla toasooja poole odavamaks	2	3	2	1	1	
16.	1	03.07.2012	Eesti sügavaim muuseum ärkas uuele hingamisele	2	5	2	5	1	
17.	1	14.07.2012	Keskkond väärrib iga sellesse suunatud senti	2	6	4	1	3	
18.	1	20.07.2012	Sõudekanali ehitus sai stardi	2	2	2	12	2	1
19.	1	25.07.2012	Uuring Estonia kaevandust soode alla ei luba	2	4	2	1	2	
20.	1	01.08.2012	Peipsi pürib turistide lemmikuks	2	5	2	5	1	
21.	1	04.08.2012	Põleva mäe panust õhureostusse on keeruline hinnata	2	4	2	11	3	
22.	1	11.08.2012	Purtse jõe reostamine jätkub ka praegu	2	4	2	7	4	

Lisa 2. järg

23.	1	21.08.2012	Kohtla-Järve mägedel käivate hiigeltööde mõttekus kahtluse all	3	4	2	1	5	
24.	2	21.08.2012	Kuidas põlevkivist õli tuleb?	3	3	4	1	2	
25.	1	25.08.2012	Venemaa ajakirjanikud imetlesid puhtaid metsaaluseid	2	5	4	3	1	
26.	1	25.08.2012	Kaitsealadele valmivad töökavad	2	2	5	3	1	
27.	2	31.08.2012	Teadlased teevad Kohtla-Järve tuhamäes sonkimise maatas	8	2	2	1	5	
28.	1	01.09.2012	Teadlased otsivad põlevale mäele lahendusi	2	4	2	11	3	
29.	1	06.10.2012	VKG tahab panna põlevkivijäägid teedehitust teenima	2	3	2	1	2	
30.	1	09.11.2012	Kohtla-Järve mustal mäel jätkuvad katmistööd	2	4	2	1	2	
31.	1	01.12.2012	Lendoravale ei maksa otsa vaadata	2	4	4	2	4	
32.	1	01.12.2012	Kurtna järvede äärde autoga sõita ei tohiks	2	4	2	8	4	
33.	1	18.01.2013	Valaste juga ootab uut seadust	2	4	2	8	4	

Lisa 2. järg

34.	4	23.01.2013	Elavnenud majandus rikub õhku ja vett ning raie hävitab lendoravaid	6	2	2	1	4	
35.	2	25.01.2013	Kiviõlis avatakse varsti suusakeskus	3	2	2	4	1	
36.	1	01.02.2013	Lähenev kaevandus teeb Illuka rahva murelikuks	2	4	2	1	4	
37.	1	02.02.2013	Uljaste järv saab tänavu kalu juurde	2	4	2	8	1	
38.	1	05.02.2013	Suusamäe avapauk tõi Kiviõlisse tuhatkond huvilist	2	2	2	4	1	
39.	1	08.02.2013	Pühajõe Forell muretseb maakonna veekogude pärast	2	6	2	8	4	
40.	1	12.03.2013	Kohtla-Järve linn raius Kukrusel ja Viivikonnas puid ebaseaduslikult	2	2	2	12	5	6
41.	1	10.04.2013	Kaevandusfirma otsib aheraine ladestamiseks ideid	2	4	2	1	2	
42.	1	27.04.2013	Talgupäeval koristatakse prahti nii maa kui vee pealt	2	2	2	6	1	

Lisa 2. järg

43.	1	03.05.2013	Maalihe viis kaasa tüki Purtse Hiimäest	2	4	2	12	3	6
44.	2	03.05.2013	Omavalitsuste investeerimisvõime vahel on suured käärid	8	2	2	10	2	
45.	4	06.05.2013	Eesti Energia kaevanduse lõhketööd jätsid Illuka ilma veeta	6	2	2	1	5	
46.	1	07.05.2013	Kaevandus on Illukal kahe pere kaevu kuivaks jätnud	2	4	2	1	5	
47.	4	27.05.2013	Meie meretagune ala	8	1	1	1	5	
48.	1	28.05.2013	6000 männiistikut Narva karjääri	2	2	2	12	1	1
49.	1	06.06.2013	Kurtna järvede kahanemisel võib olla mitu põhjust	2	4	2	8	3	
50.	1	12.06.2013	Iisakus avas ukse energiasäästlik looduskeskus	2	6	2	4	1	
51.	1	12.06.2013	Vaivara ohtlike jäätmete keskus on sügisest saati kinni	2	4	2	6	4	
52.	1	21.06.2013	Purtse jõel on lootus puhtamaks saada	2	4	2	7	2	

Lisa 2. järg

53.	1	28.06.2013	Sillamäe SEJ ehitab pooled katlad ümber puiduküttele	2	4	2	12	2	3
54.	1	29.06.2013	Rohkem keskkonnaraha aitaks maakonda atraktiivsemaks muuta	2	6	4	10	2	
55.	4	04.07.2013	Pärandi kaardistajad leidsid ajalugu muutva kultusekivi	6	6	4	12	1	6
56.	1	09.07.2013	Selisoo hoidmiseks luuakse kaitseala	2	4	2	3	1	
57.	1	13.07.2013	Kaevandaja tellib Illukale müra lisamõõtmised	2	4	2	7	3	
58.	2	25.07.2013	Virumaa jäätmekekskus seisab arusaamatul põhjusel	8	2	2	6	4	
59.	4	29.07.2013	Soome teleseriaal portreerib Kalle Palanderi ja Ida-Virumaad	6	2	2	5	1	
60.	1	17.08.2013	Narva kalamehed levitavad ohtlikku võõrliiki	2	2	2	12	5	2
61.	1	30.08.2013	Aidu sõudekanali süvend sai valmis	2	2	2	12	2	1
62.	1	31.08.2013	Paadid tegid kanalil esimese veeproovi	2	6	4	12	1	1

Lisa 2. järg

63.	1	04.09.2013	Sirtsu looduskaitseala laieneb kolmandiku võrra	2	4	2	3	1	
64.	1	06.09.2013	Eesti Energia otsib põlevkivituhale kasutusvõimalusi	2	4	2	1	2	
65.	1	11.09.2013	Kurtna järvede veetase võib veelgi langeda	2	4	2	8	5	
66.	1	24.09.2013	RMK lammutab Selisoo vaatetorni	2	4	2	3	4	
67.	1	28.09.2013	Kurtna järved lähevad talvele vastu kehval stardipositsioonil	2	4	2	7	4	
68.	1	08.10.2013	Kohtla-Nõmme kivihiies pandi mulda sadu tammetõrusid	2	6	4	12	1	1
69.	1	10.10.2013	Koolitund karjäärifafaril	2	6	4	9	1	
70.	1	10.10.2013	Sillamäe uus reoveepuhasti aitab Läänemerd säästa	2	4	2	6	1	
71.	1	10.10.2013	Kurtna kaitseala, elu nagu karikatuuris	8	1	1	3	4	
72.	1	17.10.2013	RMK panustas meie maakonna metsakuivendusse ja -teedesse kuus miljonit eurot	2	4	2	12	2	1

Lisa 2. järg

73.	1	07.11.2013	Martiska ja Kuradijärves on veetase taas langenud	2	4	2	8	5	
74.	6	25.11.2013	Elektri hind. Ekspeditsioon Ida-Virumaa jubedamatesse paikadesse	7	2	4	9	5	
75.	1	30.11.2013	VKG rajab peenpõlevkivi ladestamiseks uue laoplatsti	2	2	2	9	3	
76.	1	04.12.2013	Poolkoksimäel "nõelutakse" põlenguala	2	4	2	1	2	
77.	1	07.12.2013	Põlevkiviga või põlevkivita?	8	1	1	1	4	
78.	1	04.01.2014	Oru puurkaevus asutakse söefiltrit katsetama	2	2	2	7	2	
79.	1	04.01.2014	Põlevkivitööstuse jalajälg on palju puhtam	2	1	1	1	1	
80.	1	11.01.2014	Liigvesi on hävitanud nii aia kui kodutee	2	2	2	1	4	
81.	1	23.01.2014	Põlevkivi edasine kasutamine vajab märksa rohkem uuringuid	2	4	2	1	4	
82.	1	24.01.2014	Aidu veespordikeskus võõrsutab augustis esimest võistlust	2	2	2	5	2	
83.	3	30.01.2014	Viru vägi veab talvel tuhamäe otsa	4	6	4	4	1	

Lisa 2. järg

84.	1	01.02.2014	Ministeerium peab Kukuruse mäega plaani	2	4	2	11	3	
85.	1	07.02.2014	Põlevkiviettevõtted astusid esimese sammu ühise kaevanduse suunas	2	3	2	1	3	
86.	1	07.02.2014	Sillamäe lööb tööstushaisu pärast häirekella	2	4	2	7	4	
87.	1	14.03.2014	Narva karjäär poeb osaliselt maa alla	2	2	2	1	3	
88.	1	19.03.2014	Algas Sonda kaevanduse keskkonnamõjude hindamine	2	2	2	1	3	
89.	4	28.03.2014	Eesti Energia kaevandas loata hiigelkoguses turvast	6	2	2	1	5	
90.	1	04.04.2014	Väike-Pungerja küla ikka müra küüsis	2	2	2	7	4	
91.	1	05.04.2014	Täriveri mägi võib metsast lagedaks jääda	2	4	4	3	4	
92.	1	08.04.2014	Oru reostuse põhjuste otsimine jätkub	2	4	2	7	5	
93.	2	10.04.2014	Tuhk sobib teekatteks ja kaevanduste täitmiseks	3	3	2	1	2	
94.	2	22.04.2014	Särgjärv võttis Kuradijärvelt sügavaima järve tiitli	2	6	2	8	3	

Lisa 2. järg

95.	1	26.04.2014	Luigeparv sättis end Võhma külas pikemalt puhkama	2	2	2	12	2	2
96.	4	06.05.2014	Geoloogid: keelata fosforiidikaevandamise uurimine on rumal ja vaid poliitikast kantud	6	6	2	1	4	
97.	1	20.05.2014	Kaevandamise lõpp mõjutab pinna- ja põhjavett	2	4	2	1	4	
98.	1	21.05.2014	Soomlased otsivad Ida-Virus uusi elamusi	2	5	4	5	2	
99.	1	21.05.2014	Koprad uputavad Kuningkülas metsa	2	4	2	12	4	2
100.	1	22.05.2014	Kaevanduste killustik kulus viaduktile ja kergliiklusteedele	1	6	5	1	2	
101.	1	17.06.2014	Kas keskkonnasäästlik põlevkivitööstus on võimalik?	8	1	1	1	2	
102.	1	20.06.2014	Kohtla-Järvel on plaanis põhjalikud õhumõõtmised	2	4	2	7	4	
103.	1	21.06.2014	Peipsi ääres laamendatakse ATVdega	2	4	2	12	5	6
104.	1	26.06.2014	Metallivargad põhjustasid Aidu karjääris reostuse	2	4	2	7	5	

Lisa 2. järg

105.	1	27.06.2014	Sonda kaevanduse mõju uuritakse laiemalt	2	2	2	1	2	
106.	1	08.07.2014	Aidu karjääri sulgemine uputab aiandusühistut	2	2	2	1	4	
107.	1	19.07.2014	Rutiku aherainemäge hakatakse jälle ümber töötama	2	3	2	1	1	
108.	1	19.07.2014	"Nokuga sõjamees" tunneb ennast poolkoksimäel koduselt	2	6	4	12	1	4
109.	1	22.07.2014	Põlevkivi kasutamise keskkonnamõju on vähenenud	2	4	2	1	2	
110.	1	22.07.2014	Karuputke tõrjele lõppu ei tulegi	2	4	2	12	3	4
111.	2	19.08.2014	Keskkonnatasu tõus võib põlevkivitööstuse uppi lüüa	3	3	2	10	4	
112.	1	28.08.2014	Kaevandusvee mõiste ja mõju pole üheselt selged	2	4	2	1	4	
113.	1	03.09.2014	Orul kasutusele võetud puurkaevust leiti fenoole	2	2	2	7	5	
114.	1	03.09.2014	Keskkonnatasude tõus lühendab põlevkivitööstuse eluiga	8	1	1	10	4	

Lisa 2. järg

115.	4	05.09.2014	Keskkonnakaitsjad ei näe puude taga metsa	8	1	1	10	4	
116.	2	08.09.2014	Minister: tasusid ei tohi külmutada	8	3	4	10	3	
117.	1	27.09.2014	Peeri küla põllul varises sisse vana kaeveõõs	2	4	2	1	4	
118.	1	11.10.2014	Põlevkivipärand UNESCO nimistusse?	8	1	1	9	2	
119.	2	20.10.2014	Kurtna järved kuivavad	8	6	2	8	4	
120.	6	21.10.2014	Kaklus keskkonnatasude pärast. Tootjad tõusu vastu	7	6	2	10	4	
121.	1	24.10.2014	Energeetikud otsivad kasutust miljonitele tonnidele põlevkivituhale	2	2	2	12	2	5
122.	2	10.11.2014	Toila spaa katsetab päikeseelektrijaama	3	3	2	12	1	5
123.	1	14.11.2014	Uuritakse põlevkivitööstuse mõju idavirulaste tervisele	2	4	2	7	2	
124.	1	15.11.2014	Kurtna järvede veetase alaneb päevadega	2	4	4	8	5	
125.	3	20.11.2014	HIRM: Eesti jääb pimedussse juba aastal 2019	8	6	2	10	4	

Lisa 2. järg

126.	3	20.11.2014	Ajutise valitsuse stiilis tegutsemine	4	4	3	10	4	
127.	2	01.12.2014	Kes kaitseks metsaomanikku?	8	1	1	2	4	
128.	2	03.12.2014	RMK võtab lendoravate liikumiskoridorid kaitse alla	1	6	2	2	1	
129.	1	18.12.2014	Kukruse mäe tulevik selgub sügisel	2	2	2	11	3	
130.	1	09.01.2015	Uuring lükkas käima Sillamäe haisuprobleemi lahendamise	2	4	2	7	3	
131.	1	15.01.2015	Keerukam ligipääs aitab Muraka kaitseala loodust ehedana hoida	2	4	2	3	2	
132.	1	05.02.2015	Ojamaa küla ootab aastaid kvaliteetset joogivett	2	4	2	7	5	
133.	1	07.02.2015	Riik asub päästma Kurtna järvi	2	4	2	8	2	
134.	1	10.02.2015	Kukruse mägi tuleks katta või ära vedada	2	4	2	11	3	
135.	2	25.02.2015	Lendorav võib Eestist peagi kaduda	8	6	2	2	5	
136.	1	03.03.2015	Purtse jõe puhastamine lükati käima	2	4	2	7	2	

Lisa 2. järg

137.	1	10.03.2015	Kukruse mäe põlemist summutada on keeruline	2	4	2	11	4	
138.	1	10.03.2015	Täriverre tõugati Ida-Viru kõrgeima mäe troonilt	2	4	2	3	3	
139.	3	12.03.2015	Keeluaajast hoolimata käib silmupüük täie hooga	4	2	2	12	5	6
140.	1	14.03.2015	Paugutav Ojamaa kaevandus häirib Võrnu küla elanikke	2	4	2	7	4	
141.	1	02.04.2015	Kuradijärve veetase kukkus talvega poole meetri jagu	2	4	2	8	5	
142.	1	08.04.2015	Sissevarisenud kaeveõõned teevad ametnikele peavalu	2	4	2	1	4	
143.	1	09.04.2015	RMK võtab metsaistutusel helikopteri appi	2	4	2	12	1	4
144.	1	15.04.2015	Kose põlevkivikarjäär on kavas avada kolme aasta pärast	2	4	2	1	3	
145.	1	15.04.2015	Metsapark muutub puhtamaks ja valgemaks	2	2	2	12	1	4
146.	1	18.04.2015	Kose küla rahvas ei taha karjäärist kuuldagi	2	4	2	1	4	

Lisa 2. järg

147.	1	22.05.2015	Plakatitega Kose karjääri vastu	2	4	2	1	4	
148.	1	22.05.2015	Kukrusel korrastati esimene põlevkivi kaevandamise koht	2	2	2	9	1	
149.	2	28.05.2015	Äkki vene turistid siiski tulevad siia	8	5	2	5	4	
150.	2	09.06.2015	Põlevkivitööstuse uurimata mõju	8	1	1	1	4	
151.	1	09.06.2015	Häda keskkonnamõjude pärast	8	1	1	7	3	
152.	2	09.06.2015	Põlevkivitööstus võib idavirumaalased haigeks teha	8	2	3	7	4	
153.	1	11.06.2015	Sonda kaevandus mõjutaks loodust rohkem kui inimesi	2	4	2	1	3	
154.	3	11.06.2015	Kes varastas Sonda kandist mulla ära?	4	2	4	1	5	
155.	5	08.07.2015	Põgenesime elu eest	5	6	4	7	5	
156.	1	09.07.2015	Jõuga järvede veetaset langetas veevaene aeg	2	4	2	8	3	
157.	1	16.07.2015	Kukruse mäe saatus selgub sügisel	2	4	2	11	3	
158.	1	21.07.2015	Kahe kaevanduse koosmõju vajab hindamist	2	2	2	1	3	

Lisa 2. järg

159.	1	25.07.2015	Jõuga küla kaevud kuivavad	2	4	2	8	4	
160.	1	06.08.2015	Tööstusmaastik vaesestab... ja rikastab keskkonda	2	4	4	9	1	
161.	1	11.08.2015	Kukruse mägi nihutatakse naaberkinnistule	2	4	2	11	3	
162.	1	22.08.2015	Lendoravat ähvardab Eestis väljasuremine	2	4	2	2	5	
163.	1	25.08.2015	Põlengu Uikala prügilas põhjustas isesüttimine	2	4	2	6	3	
164.	1	25.08.2015	Ministeerium andis tuulepargile rohelise tee	2	2	2	12	2	5
165.	2	28.08.2015	Eesti oma sinine laguun keset kivi kõrbe	3	6	4	9	1	
166.	1	05.09.2015	Kukruse mäe liigutamine ajab rahva ärevile	2	4	2	11	4	
167.	1	05.09.2015	Jätaks Kukruse mäe rahule	8	1	1	11	4	
168.	1	09.09.2015	Püha allikas kannatab veevaeguse käes	2	2	2	8	4	
169.	1	17.09.2015	Kukruse mäe varjatud saladused	8	1	1	11	3	
170.	1	23.09.2015	Prügireostusel lõppu ei paista	2	4	2	6	5	

Lisa 2. järg

171.	2	02.10.2015	Seadus lubab kaevandatud alad unarusse jätta	1	3	2	1	5	
172.	1	03.10.2015	Selisoo loodusala võetakse kaitse alla	2	4	2	3	1	
173.	1	13.10.2015	Tammiku aherainemäest niipea puhkeala ei saa	2	4	2	12	4	1
174.	1	13.10.2015	Kurtna järvede päästmine on alanud	2	4	2	8	2	
175.	1	13.10.2015	Tööstusobjekt pole loodusime	8	1	1	9	3	
176.	5	14.10.2015	Ilus elu tuhaplatoo taga, leelisjärve ääres	5	4	4	9	3	
177.	1	15.10.2015	Kohtla-Järvel otsitakse haisu allikaid	2	4	3	7	2	
178.	1	28.10.2015	Mäemehed peavad Kukruse mäe liigutamist ohtlikuks	2	4	2	11	3	
179.	1	28.10.2015	Noored kujundavad Ida-Virumaa tööstusalasid	2	2	2	9	1	
180.	3	29.10.2015	Riik kui hull kepiga vanamees	4	1	3	2	4	
181.	1	13.11.2015	Jahimehed ohjeldavad seakatku edukalt küttides	2	4	2	12	2	2

Lisa 2. järg

182.	1	13.11.2015	Varisenud šurfiaugud jäetakse ootele	2	2	2	1	4	
183.	1	19.11.2015	Ümarlaud Kurkuse mäe liigutamisega seotud hirne ei maandanud	2	4	2	11	4	
184.	1	08.12.2015	Metsaomanikud looduskaitsepiirangute meelevaldas	2	4	2	2	5	
185.	1	17.12.2015	Vene ajakirjanikud: Ida-Viru ei väsi üllatamast	2	5	4	5	1	
186.	3	17.12.2015	Vennad Sõnajalad: Pariisi kliimakokkulepe annab tõuke elektrituulikutööstuse rajamiseks Eestisse	4	6	2	12	2	5
187.	1	22.12.2015	Kaevandaja ei lepi kaitseala all kaevandamise keeluga	2	4	2	3	4	
188.	4	22.12.2015	Põlevkivi taandub. Fosforiit ahvatleb	1	1	3	1	4	
189.	1	29.12.2015	Keskkonnatoetused edendavad kohalikku keskkonda kasinalt	2	4	2	10	2	
190.	1	29.12.2015	Valastel kohtuvad suvi ja talv	2	6	4	8	1	

Lisa 2. järg

191.	1	13.01.2016	Kohtla vald lükkas Kukruse mäe ehitusprojekti tagasi	2	4	2	11	4	
192.	1	20.01.2016	Estonia kaevanduse jätkamine võib vajada uusi keskkonnauuringuid	2	4	2	1	3	
193.	4	20.01.2016	Puiduhakkega elektri tootmine tõi tüli valitsusse	6	2	2	12	4	3
194.	4	27.01.2016	Ida-Viru suure tuuletööstuse idee peab riigikaitse ees taanduma	6	2	2	12	3	5
195.	1	04.02.2016	Riik keeras lendorava eeskõnelejatele selja	2	4	2	2	4	
196.	4	04.02.2016	Ida-Virumaa tulevik on maavarades	8	1	1	1	3	
197.	1	05.02.2016	Lendorav sai enda kaitseks tegevuskava	2	2	2	2	1	
198.	1	05.02.2016	Unimudil on levinud veehoidla teise otsa	2	4	2	8	4	
199.	6	09.02.2016	Ida-Virumaa võimalused: filmid, marjad, kanep	8	1	1	9	4	
200.	1	10.02.2016	Rannapungerja jõel algasid puhastustööd	2	2	2	8	1	
201.	1	16.02.2016	Estonia kaevandus ehitab settebasseini maa alla	2	3	2	1	2	

Lisa 2. järg

202.	1	17.02.2016	Ida-Virumaa vaatetornid uuenevad	2	4	2	3	2	
203.	1	18.02.2016	Kohtla-Järve püüab prügistajaid videokaameraga	2	4	2	6	2	
204.	1	19.02.2016	Puru-Jaamaküla pered tarvivad kehva joogivett	2	2	2	7	5	
205.	5	23.02.2016	Lendorava jälgedel	5	4	4	2	3	
206.	4	25.02.2016	Sotsiaalkriis Ida-Virumaal? Kasutagem hoopis tema võimast potentsiaali!	8	1	1	9	2	
207.	2	04.03.2016	Põlevkivitöösturid kiidavad ressursitasude alandamist	3	3	2	10	2	
208.	1	10.03.2016	Mäetagusel on saamata 300 000 eurot põlevkivimakse	2	2	2	10	4	
209.	1	16.03.2016	Keskkonnakomisjon toetas Kukruse aherainemäe teiseldamist	8	2	5	11	2	
210.	1	17.03.2016	Valaste juga kasvab ja kahaneb	2	4	2	8	3	
211.	1	01.04.2016	Tänavune talgupäev keskendub veeohutusele	2	2	2	4	1	

Lisa 2. järg

212.	1	01.04.2016	Kehva joogivee põhjus võib olla vähene tarbimine	2	2	2	7	3	
213.	4	05.04.2016	Ida-Virumaa päästmine annab hoobi keskkonnaprojektide rahastamisele	6	6	2	10	4	
214.	3	07.04.2016	Põlevkivi on otsas	8	1	1	1	4	
215.	4	13.04.2016	Noored rohelised sundisid riigikogu taas lendoravale otsa vaatama	6	2	2	2	4	
216.	1	27.04.2016	Saastaja peab maksma ka raskel ajal	2	6	4	10	4	
217.	1	04.05.2016	Keskkonnahariduse toetused viivad lapsi loodusele lähemale	2	2	2	10	1	
218.	1	19.05.2016	Lendorav ajas põlevkivi töösturid ärevile	2	4	2	2	3	
219.	2	19.05.2016	Lendorava uued elupaigad pahandavad kaevureid	8	2	2	2	3	
220.	1	26.05.2016	Mõisamaa küla jääb keskkonnatoetustest ilma	2	2	2	10	4	
221.	1	28.05.2016	Sillamäe haisuprobleem leeveneb vaevaliselt	2	4	2	7	4	

Lisa 2. järg

222.	1	28.05.2016	Hundid mürdsid mullu ühe lamba, karud kaks	2	2	2	12	3	2
223.	1	14.06.2016	Kurtna järvede veetase jätkab langemist	2	4	2	8	4	
224.	1	16.06.2016	Metsa tassitud prügi võib omavalitsustele kalliks maksma minna	2	4	2	6	4	
225.	2	27.06.2016	Lendoravale luuakse veerandsada uut püsielupaika	8	2	2	2	2	
226.	1	28.06.2016	Lõviosa keskkonnarahast läheb Iisakusse ja Vaivarasse	2	4	2	10	2	
227.	6	08.07.2016	Soine matk, liivarand, kontsert või lasketiir. Leiud Ida-Virumaal	7	6	4	4	1	
228.	1	14.07.2016	Ajutine asfalditehas töötab Purtses ilma õhusaasteloata	2	4	2	7	5	
229.	1	26.07.2016	Kaitseministeerium ei andnud kaevandusele rohelist tuld	2	2	2	1	4	

Lisa 2. järg

230.	3	28.07.2016	Ebaõiglus ajab metsaomanike käed rusikasse	4	2	2	2	4	
231.	1	30.07.2016	Lendoravad on metsaomanikud nurka surunud	2	6	2	2	5	
232.	1	06.08.2016	Kukruse mägi teisaldatakse 10 miljoniga	2	2	2	11	3	
233.	1	06.08.2016	Varinurmes varises maasse järjekordne auk	2	2	2	1	4	
234.	1	23.08.2016	Iisakusse kavandatakse uut maastikukaitseala	2	4	2	3	1	
235.	1	01.09.2016	Ida-Virumaa metsast leiti haruldane seeneliik	2	4	2	12	1	4
236.	1	02.09.2016	Iisaku rahvas kaitseala ei tõrju	2	4	2	3	1	
237.	1	06.09.2016	Hundid mürdsid Aidu-Liival kümme lammast	2	4	2	12	4	2
238.	1	09.09.2016	Eesti Energia sai loa Narva karjääris maa alla minna	1	2	2	1	3	
239.	1	09.09.2016	Kukruse mägi - küsimusi palju, vastuseid vähem	2	4	4	11	3	
240.	1	01.10.2016	Õine Aidu karjäär muudab matkajad napolisõnaliseks	2	6	4	5	1	

Lisa 2. järg

241.	1	15.10.2016	Õlireostus Kohtla-Järvel unustati neljaks aastaks	2	4	2	7	5	
242.	1	02.11.2016	Ohtliku varinguaugu sulgemiseks kulub kaks aastat	2	4	2	1	4	
243.	1	09.11.2016	Kaevandaja lubas Aidu karjääri korrastamisega tuleval aastal algust teha	2	2	2	12	3	1
244.	2	18.11.2016	Lendoravad saavad veerandsada uut püsielupaika	8	6	2	2	1	
245.	1	19.11.2016	Lendorava püsielupaikade moodustamise eelnõu läks kooskõlastusringile	2	2	2	2	1	
246.	1	19.11.2016	Kukruse mäe liigutamisega seotud hirmud pole kadunud	2	2	2	11	4	
247.	2	26.11.2016	Muuseumi tabas suurvesi	3	6	5	5	3	
248.	1	29.11.2016	Vee ja jää vaatemängud	1	6	4	8	1	
249.	1	08.12.2016	Kukruse mäe liigutamise plaan muutub täpsemaks	2	4	2	11	3	
250.	2	19.12.2016	Tuulikulabatehas rajatakse Jõhvi asemel Aidusse	8	3	5	9	2	
251.	1	22.12.2016	Lendorav saab 25 uut püsielupaika	2	2	5	2	1	

Lisa 3. Analüüsitud artiklite loetelu

- 6000 männiistikut Narva karjääri. (28. mai 2013). – *Põhjarannik*. Nr. 100; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130528.1.4>
- Aas, T. (13. oktoober 2015). Tööstusobjekt pole loodusime. – *Põhjarannik*. Nr. 174; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151013.2.5.3>
- Aleksandrov, V. (11. oktoober 2014). Põlevkivipärand UNESCO nimistusse?. – *Põhjarannik*. Nr. 176; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20141011.2.8.3>
- Algas Sonda kaevanduse keskkonnamõju hindamine. (19. märts 2014). – *Põhjarannik*. Nr. 53; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140319.2.7.9>
- All, T. (3. september 2014). Keskkonnatasude tõus lühendab põlevkivitööstuse eluiga. – *Põhjarannik*. Nr. 148; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140903.2.6.3>
- Berendson, R. (25. juuli 2013). Virumaa jäätmekekskus seisab arusaamatul põhjusel. – *Postimees*. Nr. 172; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20130725.1.3>
- Eesti Energia sai loa Narva karjääris maa alla minna. (9. september 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 145; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160909.2.10.1>
- Ernits, P. (20. november 2014). Ajutise valitsuse stiilis tegutsemine. – *Maaleht*. Nr. 47; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20141120.2.4.1>
- Ernits, P. (20. november 2014). HIRM: Eesti jääb pimedusse juba aastal 2019. – *Maaleht*. Nr. 47; lk 2-3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20141120.2.3.1>
- Gamzejev, E. (14. märts 2014). Narva karjäär poeb osaliselt maa alla. – *Põhjarannik*. Nr. 50; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140314.2.7.3>
- Gamzejev, E. (27. aprill 2016). Saastaja peab maksma ka raskel ajal. – *Põhjarannik*. Nr. 78; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160427.2.10.1>
- Gaškov, A. (5. september 2015). Jätaks Kukruse mäe rahule. – *Põhjarannik*. Nr. 148; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150905.2.5.3>
- Gaškov, A. (9. september 2016). Kukruse mägi – küsimusi palju, vastuseid vähem. – *Põhjarannik*. Nr. 145; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160909.2.9.1>

Lisa 3. järg

Hundid mürdsid mullu ühe lamba, karud kaks. (28. mai 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 101; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160528.2.3>

Härm, M. (25. veebruar 2016). Sotsiaalkriis Ida-Virumaal? Kasutagem hoopis tema võimast potentsiaali – *Eesti Päeva leht*. Nr. 38; lk 12. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20160225&e=-----et-25-eestipaevaleht-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-Sotsiaalkriis+Ida%252DVirumaal%3f+Kasutagem+hoopis+tema+v%C3%B5imast+potentsiaali%21----->

Ideon, A. (20. mai 2013). Omavalitsuste investeerimisvõime vahel on suured käärid. – *Postimees*. Nr. 126; lk 4-5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20130530.1.4&srpos=52&e=-2013--2013--et-25-postimees-51--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-kaevandus%2a----->

Ilves, H. (28. märts 2014). Eesti Energia kaevandas loata hiigelkoguses turvast. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 61; lk 2-3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20140328.2.5.5>

Jaagant, U. (20. jaanuar 2016). Puiduhakkega elektri tootmine tõi tüli valitsusse. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 13; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20160120.2.7.3>

Jaagant, U. (27. jaanuar 2016). Ida-Viru suure tuuletööstuse idee peab riigikaitse ees taanduma. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 18; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20160127.2.7.2>

Jaakson, M. (21. oktoober 2014). Kaklus keskkonnatasude pärast. Tootjad tõusu vastu. – *Äripäev*. Nr. 189; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=aripaev20141021.2.5.1>

Jõesaar, T. (6. mai 2013). Eesti Energia kaevanduse lõhketööd jätsid Illuka ilma veeta. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 87; lk 2-3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20130506.1.2>

Kaevandaja lubas Aidu karjääri korrastamisega tuleval aastal algust teha. (9. november 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 188; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161109.2.7.10>

Kaevanduste killustik kulus viaduktile ja kergliiklusteedele. (22. mai 2014). – *Põhjarannik*. Nr. 95; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140522.2.7.6>

Kaitsealadele valmivad töökavad. (25. august 2012). – *Põhjarannik*. Nr. 162; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120825.1.1>

Kalda, E. (17. august 2013). Narva kalamehed levitavad ohtlikku võõrliiki. – *Põhjarannik*. Nr. 146; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130817.1.3>

Lisa 3. järg

- Kalda, E.** (22. juuli 2014). Põlevkivi kasutamise keskkonnamõju on vähenenud. – *Põhjarannik*. Nr. 130; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140722.2.6.4>
- Keelujast hoolimata käib silmupüük täie hooga. (12. märts 2015). – *Maaleht*. Nr. 11; lk 12. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20150312.2.14.2>
- Keskkonnahariduse toetused viivad lapsi loodusele lähemale (4. mai 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 83; lk 4. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160504.2.6.11>
- Keskkonnakomisjon toetas Kukruse aherainemäe teisaldamist. (16. märts 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 50; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160316.2.7.7>
- Kevadpühal avaneb võimalus Narva koski kaeda. (28. aprill 2012). – *Põhjarannik*. Nr. 81; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120428.1.2>
- Kivi, K.** (23. veebruar 2016). Lendorava jälgedel. – *Eesti Ekspress*. Nr. 8; lk 26-28. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestiekspress20160223.2.21.2>
- Kiviõlis avatakse varsti suusakeskus. (25. jaanuar 2013). – *Postimees*. Nr. 21; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20130125.1.3>
- Kohtla-Järve linn raius Kukrusel ja Viivikonnas puid ebaseaduslikult. (12. märts 2013). – *Põhjarannik*. Nr. 49; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130312.1.4>
- Kohtla-Nõmme kivihiies pandi mulda sadu tammetõrusid. (2. oktoober 2013). – *Põhjarannik*. Nr. 180; lk 7. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131008.1.7>
- Korsten, T.** (3. juuli 2012). Eesti sügavaim muuseum ärkas uuele hingamisele. – *Põhjarannik*. Nr. 124; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120703.1.1>
- Korsten, T.** (3. mai 2012). Kevadised vetemängud tõid sadu loodushuvilisi Ida-Virusse. – *Põhjarannik*. Nr. 82; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120503.1.1>
- Korsten, T.** (8. veebruar 2013). Pühajõe Forell muretseb maakonna veekogude pärast. – *Põhjarannik*. Nr. 27; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130208.1.3>
- Korsten, T.** (9. september 2015). Püha allikas kannatab veevaeguse käes. – *Põhjarannik*. Nr. 150; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150909.2.7.9>
- Kriis, K.** (01. veebruar 2014). Ministeerium peab Kukruse mäega plaani. – *Põhjarannik*. Nr. 22; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140201.2.10.2>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (1. aprill 2016). Kehva joogivee põhjus võib olla vähene tarbimine. – *Põhjarannik*. Nr. 60; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160401.2.8.15>
- Kriis, K.** (1. aprill 2016). Tänavune talgupäev keskendub veeohutusele. – *Põhjarannik*. Nr. 60; lk 5.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160401.2.8.12>
- Kriis, K.** (1. detsember 2012). Kurtna järvede äärde autoga sõita ei tohiks. – *Põhjarannik*. Nr. 232; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20121201.1.3>
- Kriis, K.** (1. detsember 2012). Lendoravale ei maksa otsa vaadata. – *Põhjarannik*. Nr. 232; lk 5.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20121201.1.7>
- Kriis, K.** (1. september 2012). Teadlased otsivad põlevale mäele lahendusi. – *Põhjarannik*. Nr. 167; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120901.1.2>
- Kriis, K.** (1. veebruar 2013). Lähenev kaevandus teeb Illuka rahva murelikuks. – *Põhjarannik*. Nr. 22; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130201.1.3>
- Kriis, K.** (10. aprill 2013). Kaevandusfirma otsib aheraine ladestamiseks ideid. – *Põhjarannik*. Nr. 68; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130410.1.3>
- Kriis, K.** (10. märts 2015). Kukruse mäe põlemist summutada on keeruline. – *Põhjarannik*. Nr. 45; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150310.2.8.18>
- Kriis, K.** (10. oktoober 2013). Sillamäe uus reoveepuhasti aitab Läänemerd säästa. – *Põhjarannik*. Nr. 182; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131010.1.3>
- Kriis, K.** (10. veebruar 2015). Kukruse mägi tuleks katta või ära vedada. – *Põhjarannik*. Nr. 27; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150210.2.12.1>
- Kriis, K.** (11. august 2012). Purtse jõe reostamine jätkub ka praegu. – *Põhjarannik*. Nr. 153; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120811.1.3>
- Kriis, K.** (11. august 2015). Kukruse mägi nihutatakse naaberkinnistule. – *Põhjarannik*. Nr. 136; lk 1-2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150811.2.2>
- Kriis, K.** (11. jaanuar 2014). Liigvesi on hävitanud nii aia kui kodutee. – *Põhjarannik*. Nr. 7; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140111.2.2>
- Kriis, K.** (11. juuni 2015). Sonda kaevandus mõjutaks loodust rohkem kui inimesi. – *Põhjarannik*. Nr. 108; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150611.2.11.1>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (11. september 2013). Kurtna järvede veetase võib veelgi langeda. – *Põhjarannik*. Nr. 161; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130911.1.1>
- Kriis, K.** (12. juuni 2013). Iisakus avas ukse energiasäästlik looduskeskus. – *Põhjarannik*. Nr. 111; lk 1;4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130612.1.1>
- Kriis, K.** (12. juuni 2013). Vaivara ohtlike jäätmete keskus on sügisest saati kinni. – *Põhjarannik*. Nr. 111; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130612.1.4>
- Kriis, K.** (13. jaanuar 2016). Kohtla vald lükkas Kukruse mäe ehitusprojekti tagasi. – *Põhjarannik*. Nr. 7; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160113.2.7.11>
- Kriis, K.** (13. juuli 2013). Kaevandaja tellib Illukale müra lisamõõtmised. – *Põhjarannik*. Nr. 129; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130713.1.3>
- Kriis, K.** (13. november 2015). Jahimehed ohjeldavad seakatku edukalt küttides. – *Põhjarannik*. Nr. 197; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151113.2.13.1>
- Kriis, K.** (13. oktoober 2015). Kurtna järvede päästmine on alanud. – *Põhjarannik*. Nr. 174; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151013.2.6.11>
- Kriis, K.** (13. oktoober 2015). Tammiku aherainemäest niipea puhkeala ei saa. – *Põhjarannik*. Nr. 174; lk 1;4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151013.2.2>
- Kriis, K.** (14. juuli 2016). Ajutine asfalditehas töötab Purtses ilma õhusaasteloata. – *Põhjarannik*. Nr. 119; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160714.2.6.5>
- Kriis, K.** (14. juuni 2016). Kurtna järvede veetase jätkab langemist. – *Põhjarannik*. Nr. 108; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160614.2.7.2>
- Kriis, K.** (14. märts 2015). Paugutav Ojamaa kaevandus häirib Võrnu küla elanikke. – *Põhjarannik*. Nr. 49; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150314.2.6.1>
- Kriis, K.** (14. november 2014). Uuritakse põlevkivitööstuse mõju idavirulaste tervisele. – *Põhjarannik*. Nr. 200; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20141114.2.12.1>
- Kriis, K.** (14.07.2012). Keskkond väärib iga sellesse suunatud senti. – *Põhjarannik*. Nr. 133; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120714.1.8>
- Kriis, K.** (15. aprill 2015). Kose põlevkivikarjäär on kavas avada kolme aasta pärast. – *Põhjarannik*. Nr. 69; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150415.2.7.3>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (15. jaanuar 2015). Keerukam ligipääs aitab Muraka kaitseala loodust ehedana hoida. – *Põhjarannik*. Nr. 9; lk 8. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150115.2.17.1>
- Kriis, K.** (15. november 2014). Kurtna järvede veetase alaneb päevadega. – *Põhjarannik*. Nr. 201; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20141115.2.10.2>
- Kriis, K.** (15. oktoober 2015). Kohtla-Järvel otsitakse haisu allikaid. – *Põhjarannik*. Nr. 176; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151015.2.2>
- Kriis, K.** (15. oktoober 2016). Õlireostus Kohtla-Järvel unustati neljaks aastaks. – *Põhjarannik*. Nr. 171; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161015.2.7.1>
- Kriis, K.** (16. juuli 2015). Kukruse mäe saatus selgub sügisel. – *Põhjarannik*. Nr. 125; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150716.2.5.1>
- Kriis, K.** (16. juuni 2016). Metsa tassitud prügi võib omavalitsustele kalliks maksma minna. – *Põhjarannik*. Nr. 109; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160616.2.2>
- Kriis, K.** (16. veebruar 2016). Estonia kaevandus ehitab settebasseini maa alla. – *Põhjarannik*. Nr. 31; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160216.2.7.3>
- Kriis, K.** (17. märts 2012). Suve hakul pääeseb Kohtla-Nõmmel jälle maa alla. – *Põhjarannik*. Nr. 53; lk 8. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120317.1.10>
- Kriis, K.** (17. märts 2016). Valaste juga kasvab ja kahaneb. – *Põhjarannik*. Nr. 51; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160317.2.2>
- Kriis, K.** (17. oktoober 2013). RMK panustas meie maakonna metsakuivendusse ja –teedesse kuus miljonit eurot. *Põhjarannik*. Nr. 187; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131017.1.2>
- Kriis, K.** (17. veebruar 2016). Ida-Virumaa vaatetornid uuenevad. – *Põhjarannik*. Nr. 32; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160217.2.7.14>
- Kriis, K.** (18. aprill 2015). Kose küla rahvas ei taha karjäärast kuuldagi. – *Põhjarannik*. Nr. 72; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150418.2.2>
- Kriis, K.** (18. detsember 2014). Kukruse mäe tulevik selgub sügisel. – *Põhjarannik*. Nr. 224; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20141218.2.6.9>
- Kriis, K.** (18. jaanuar 2013). Valaste juga ootab uut seadust. – *Põhjarannik*. Nr. 12; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130118.1.3>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (18. veebruar 2016). Kohtla-Järve püüab prügistajaid videokaameraga. – *Põhjarannik*. Nr. 33; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160218.2.2>
- Kriis, K.** (19. aprill 2012). Ida-Virumaa põllupidajad peletavad linde vanal moel. – *Postimees*. Nr. 91; lk 7. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20120419.1.7>
- Kriis, K.** (19. juuli 2014). Rutiku aherainemäge hakatakse jälle ümber töötama. – *Põhjarannik*. Nr. 129; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140719.2.6.7>
- Kriis, K.** (19. mai 2016). Lendorav ajas põlevkivi töösturid ärevile. – *Põhjarannik*. Nr. 94; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160519.2.7.8>
- Kriis, K.** (19. november 2015). Ümarlaud Kukruse mäe liigutamisega seotud hirne ei maandanud. – *Põhjarannik*. Nr. 201; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151119.2.12.1>
- Kriis, K.** (19. november 2016). Kukruse mäe liigutamisega seotud hirmud pole kadunud. – *Põhjarannik*. Nr. 196; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161119.2.5.2>
- Kriis, K.** (19. veebruar 2016). Puru-Jaamaküla pered tarbivad kehva joogivett. – *Põhjarannik*. Nr. 34. lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160219.2.8.10>
- Kriis, K.** (2. aprill 2015). Kuradijärve veetase kukkus talvega poole metsi jagu. – *Põhjarannik*. Nr. 62; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150402.2.6.5>
- Kriis, K.** (2. november 2016). Ohtliku varinguaugu ulgemiseks kulub kaks aastat. – *Põhjarannik*. Nr. 183; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161102.2.7.4>
- Kriis, K.** (2. september 2016). Iisaku rahvas kaitseala ei tõrju. – *Põhjarannik*. Nr. 140; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160902.2.7.3>
- Kriis, K.** (2. veebruar 2013). Uljaste järv saab tänavu kalu juurde. – *Põhjarannik*. Nr. 23; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130202.1.1>
- Kriis, K.** (20. jaanuar 2016). Estonia kaevanduse jätkamine võib vajada uusi keskkonnauuringuid, - *Põhjarannik*. Nr. 12; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160120.2.2>
- Kriis, K.** (20. juuni 2014). Kohtla-Järvel on plaanis põhjalikud õhumõõtmised. – *Põhjarannik*. Nr. 116; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140620.2.6.3>
- Kriis, K.** (20. mai 2014). Kaevandamise lõpp mõjutab pinna- ja põhjavett. – *Põhjarannik*. Nr. 93; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140520.2.6.10>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (21. juuni 2013). Purtse jõel on lootus puhtamaks saada. – *Põhjarannik*. Nr. 118; lk 5.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130621.1.5>
- Kriis, K.** (21. juuni 2014). Peipsi ääres laamendatakse ATVdega. – *Põhjarannik*. Nr. 117; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140621.2.5.2>
- Kriis, K.** (21. mai 2014). Koprad uputavad Kuningkülas metsa. – *Põhjarannik*. Nr. 94; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140521.2.6.3>
- Kriis, K.** (22. august 2015). Lendoravat ähvardab Eestis väljasuremine. – *Põhjarannik*. Nr. 140; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150822.2.9.3>
- Kriis, K.** (22. detsember 2015). Kaevandaja ei lepi kaitseala all kaevandamise keeluga. – *Põhjarannik*. Nr. 224; lk 1;3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151222.2.3>
- Kriis, K.** (22. juuli 2014). Karuputke tõrjele lõppu ei tulegi. – *Põhjarannik*. Nr. 130; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140722.2.6.7>
- Kriis, K.** (22. mai 2015). Plakatitega Kose karjääri vastu. – *Põhjarannik*. Nr. 94; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150522.2.7.3>
- Kriis, K.** (23. august 2016). Iisakusse kavandatakse uut maastikukaitseala. – *Põhjarannik*. Nr. 135; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160823.2.6.6>
- Kriis, K.** (23. jaanuar 2014). Põlevkivi edasine kasutamine vajab märksa rohkem uuringuid. – *Põhjarannik*. Nr. 15; lk 1;3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140123.2.2>
- Kriis, K.** (23. mai 2012). Iisaku vald ei luba rajada veel üht liivakarjääri. – *Põhjarannik*. Nr. 96; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120523.1.4>
- Kriis, K.** (23. september 2015). Prügireostusel lõppu ei paista. – *Põhjarannik*. Nr. 160; lk 5.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150923.2.6.14>
- Kriis, K.** (24. september 2013). RMK lammutab Selisoo vaatetorni. – *Põhjarannik*. Nr. 170; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130924.1.1>
- Kriis, K.** (25. august 2015). Põlengu Uikala prügilas põhjustas isesüttimine. – *Põhjarannik*. Nr. 141; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150825.2.2>
- Kriis, K.** (25. juuli 2012). Uuring Estonia kaevandust soode alla ei luba. – *Põhjarannik*. Nr. 140; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120725.1.1>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (25. juuli 2015). Jõuga küla kaevud kuivavad. – *Põhjarannik*. Nr. 129; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150725.2.5.3>
- Kriis, K.** (26. juuni 2014). Metallivargad põhjustasid Aidu karjääris reostuse. – *Põhjarannik*. Nr. 118; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140626.2.7.1>
- Kriis, K.** (26. mai 2016). Mõisamaa küla jääb keskkonnatoetusest ilma. – *Põhjarannik*. Nr. 99; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160526.2.7.10>
- Kriis, K.** (27. aprill 2013). Talgupäeval koristatakse prahti nii maa kui vee pealt. – *Põhjarannik*. Nr. 81; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130427.1.3>
- Kriis, K.** (27. juuni 2014). Sonda kaevanduse mõju uuritakse laiemalt. – *Põhjarannik*. Nr. 119; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140627.2.7.11>
- Kriis, K.** (27. september 2014). Peeri küla põllul varises sisse vana kaeveõõs. – *Põhjarannik*. Nr. 166; lk 1-2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140927.2.2>
- Kriis, K.** (28. august 2014). Kaevandusvee mõiste ja mõju pole üheselt selged. – *Põhjarannik*. Nr. 145; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140828.2.6.6>
- Kriis, K.** (28. juuni 2013). Sillamäe SEJ ehitab pooled katlad ümber puiduküttele. – *Põhjarannik*. Nr. 122; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130628.1.3>
- Kriis, K.** (28. juuni 2016). Lõviosa keskkonnanarahast läheb Iisakusse ja Vaivarasse. – *Põhjarannik*. Nr. 112; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160628.2.7.5>
- Kriis, K.** (28. mai 2016). Sillamäe haisuprobleem leeveneb vaevaliselt. – *Põhjarannik*. Nr. 101; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160528.2.6.4>
- Kriis, K.** (28. oktoober 2015). Mäemehed peavad Kukruse mäe liigutamist ohtlikuks. – *Põhjarannik*. Nr. 185; lk 5.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151028.2.8.11>
- Kriis, K.** (28. september 2013). Kurtna järved lähevad talvele vastu kehval stardipositsioonil. – *Põhjarannik*. Nr. 174; lk 10.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130928.1.12>
- Kriis, K.** (29. detsember 2015). Keskkonnatoetused edendavad kohalikku keskkonda kasinalt. – *Põhjarannik*. Nr. 226; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151229.2.10.1>
- Kriis, K.** (29. juuni 2013). Rohkem keskkonnanaraha aitaks maakonda atraktiivsemaks muuta. – *Põhjarannik*. Nr. 123; lk 5.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130629.1.7>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (3. mai 2013). Maalihe viis kaasa tüki Purtse Hiemäest. – *Põhjarannik*. Nr. 83; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130503.1.1>
- Kriis, K.** (3. märts 2015). Purtse jõe puhastamine lükati käima. – *Põhjarannik*. Nr. 40; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150303.2.11.1>
- Kriis, K.** (3. oktoober 2015). Selisoo loodusala võetakse kaitse alla. – *Põhjarannik*. Nr. 168; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151003.2.2>
- Kriis, K.** (30. juuli 2016). Lendoravad on metsaomanikud nurka surunud. – *Põhjarannik*. Nr. 126; lk 5.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160730.2.10.2>
- Kriis, K.** (30. mai 2012). Kaevanduvesi muutis Kiikla toasooja poole odavamaks. – *Põhjarannik*. Nr. 101; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120530.1.1>
- Kriis, K.** (30. november 2013). VKG rajab peenpõlevkivi ladestamiseks uue laoplatsti. – *Põhjarannik*. Nr. 219; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131130.1.2>
- Kriis, K.** (4. aprill 2014). Väike-Pungerja küla ikka müra küüsis. – *Põhjarannik*. Nr. 65; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140404.2.11.2>
- Kriis, K.** (4. august 2012). Põleva mäe panust õhureostusse on keeruline hinnata. – *Põhjarannik*. Nr. 148; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120804.1.2>
- Kriis, K.** (4. detsember 2013). Poolkoksimäel „nõelutakse“ põlenguala. – *Põhjarannik*. Nr. 221; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131204.1.1>
- Kriis, K.** (4. jaanuar 2014). Oru puurkaevus asutakse söefiltrit katsetama. – *Põhjarannik*. Nr. 2; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140104.2.5.3>
- Kriis, K.** (4. september 2013). Sirtsu looduskaitseala laieneb kolmandiku võrra. – *Põhjarannik*. Nr. 156; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130904.1.4>
- Kriis, K.** (4. veebruar 2016). Riik keeras lendorava eestkõnelejatele selja. – *Põhjarannik*. Nr. 23; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160204.2.8.11>
- Kriis, K.** (5. aprill 2012). Praegu on parim aeg jugasid uudistada. – *Põhjarannik*. Nr. 66; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120405.1.1>
- Kriis, K.** (5. aprill 2014). Tärivere mägi võib metsast lagedaks jääda. – *Põhjarannik*. Nr. 66; lk 7.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140405.2.13.2>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (5. september 2015). Kukruse mäe liigutamine ajab rahva ärevile. – *Põhjarannik*. Nr. 148; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150905.2.3.7>
- Kriis, K.** (5. veebruar 2015). Ojamaa küla ootab aastaid kvaliteetset joogivett. – *Põhjarannik*. Nr. 24; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150205.2.7.8>
- Kriis, K.** (5. veebruar 2016). Unimudil on levinud veehoidla teise otsa. – *Põhjarannik*. Nr. 24; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160205.2.7.3>
- Kriis, K.** (6. august 2015). Tööstusmaastik vaesestab...ja rikastab keskkonda. – *Põhjarannik*. Nr. 134; lk 6-7.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150806.2.11.1>
- Kriis, K.** (6. august 2016). Varinurmes varises maasse järjekordne auk. – *Põhjarannik*. Nr. 129; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160806.2.7.4>
- Kriis, K.** (6. juuni 2013). Kurtna järvede kahanemisel võib olla mitu põhjust. – *Põhjarannik*. Nr. 107; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130606.1.6>
- Kriis, K.** (6. oktoober 2012). VKG tahab panna põlevkivijäägid teedehitust teenima. – *Põhjarannik*. Nr. 192; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20121006.1.2>
- Kriis, K.** (6. september 2013). Eesti Energia otsib põlevkivituhale kasutusvõimalusi. – *Põhjarannik*. Nr. 158; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130906.1.4>
- Kriis, K.** (6. september 2016). Hundid mürdsid Aidu-Liival kümme lammast. – *Põhjarannik*. Nr. 142; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160906.2.7.2>
- Kriis, K.** (7. mai 2013). Kaevandus on Illukal kahe pere kaevu kuivaks jätnud. – *Põhjarannik*. Nr. 85; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130507.1.1>
- Kriis, K.** (7. november 2013). Martiska ja Kuradijärves on veetase taas langenud. – *Põhjarannik*. Nr. 202; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131107.1.4>
- Kriis, K.** (7. veebruar 2014). Põlevkiviettevõtted astusid esimese sammu ühise kaevanduse suunas. – *Põhjarannik*. Nr. 26; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140207.2.6.3>
- Kriis, K.** (7. veebruar 2015). Riik asub päästma Kurtna järvi. – *Põhjarannik*. Nr. 26; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150207.2.2>
- Kriis, K.** (8. aprill 2014). Oru reostuse põhjuste otsimine jätkub. – *Põhjarannik*. Nr. 67; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140408.2.7.3>

Lisa 3. järg

- Kriis, K.** (8. aprill 2015). Sissevarisenud kaeveõõned teevad ametnikele peavalu. – *Põhjarannik*. Nr. 64; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150408.2.7.8>
- Kriis, K.** (8. detsember 2015). Metsaomanikud looduskaitsepiirangute meelevaldas. – *Põhjarannik*. Nr. 214; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151208.2.6.11>
- Kriis, K.** (8. detsember 2016). Kukruse mäe liigutamise plaan muutub täpsemaks. – *Põhjarannik*. Nr. 209; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161208.2.6.3>
- Kriis, K.** (9. aprill 2015). RMK võtab metsaistutusel helikopteri appi. – *Põhjarannik*. Nr. 65; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150409.2.7.7>
- Kriis, K.** (9. jaanuar 2015). Uuring lükkas käima Sillamäe haisuprobleemi lahendamise. – *Põhjarannik*. Nr. 5; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150109.2.8.13>
- Kriis, K.** (9. juuli 2013). Selisoo hoidmiseks luuakse kaitseala. – *Põhjarannik*. Nr. 127; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130709.1.1>
- Kriis, K.** (9. juuli 2015). Jõuga järvede veetaset langetas veevaene aeg. – *Põhjarannik*. Nr. 122; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150709.2.8.7>
- Kriis, K.** (9. november 2012). Kohtla-Järve mustal mäel jätkuvad katmistööd. – *Põhjarannik*. Nr. 216; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20121109.1.4>
- Kukruse mägi teisaldatakse 10 miljoniga. (6. august 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 129; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160806.2.4>
- Kulper, K.** (19. mai 2016). Lendorava uued elupaigad pahandavad kaevureid. – *Postimees*. Nr. 116; lk 7. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20160519.2.4.19&srpos=19&e=---2016---2016--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-kaevandus%2a----->
- Kurtna järved kuivavad. (20. oktoober 2014). – *Postimees*. Nr. 244; lk 24. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20141020.2.26.2>
- Kuusk, H.** (13. aprill 2016). Noored rohelised sundisid riigikogu taas lendoravale otsa vaatama. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 71; lk 7. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20160413.2.5.15&srpos=1&e=-----et-25--1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-Noored+rohelised+sundisid+riigikogu+taas+lendoravale+otsa+vaatama----->
- Kändler, T.** (4. juuli 2013). Pärandi kaardistajad leidsid ajalugu muutva kultuskivi. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 128; lk 20. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20130704.1.20>

Lisa 3. järg

- Käärt, U.** (23. jaanuar 2013). Elavnenud majandus rikub õhku ja vett ning raie hävitab lendoravaid. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 16; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20130123.1.6>
- Lendorav saab 25 uut püsielupaika. (22. detsember 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 219; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161222.2.7.1>
- Lendorav sai enda kaitseks tegevuskava. (5. veebruar 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 24; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160205.2.10.2>
- Lendorav võib Eestist peagi kaduda. (25. detsember 2015). – *Postimees*. Nr. 45; lk 28. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20150225.2.35&srpos=1&e=--2015---2015--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-lendorav%2a----->
- Lendorava püsielupaikade moodustamise eelnõu läks kooskõlastusringile. (19. november 2016) – *Põhjarannik*. Nr. 196; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161119.2.5.6>
- Lendoravad saavad veerandsada uut püsielupaika (18. november 2016). – *Postimees*. Nr. 270; lk 28. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20161118.2.29.2&srpos=5&e=--2016---2016--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-lendorav%2a----->
- Lendoravale luuakse veerandsada uut püsielupaika (27. juuni 2016). – *Postimees*. Nr. 147; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20160627.2.5.13&srpos=2&e=--2016---2016--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-lendorav%2a----->
- Lilleväli, P.** (1. oktoober 2016). Öine Aidu karjäär muudab matkajad napolisõnaliseks. – *Põhjarannik*. Nr. 161; lk 7. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161001.2.11.2>
- Linnard, T.** (1. september 2016). Ida-Virumaa metsast leiti haruldane seeneliik. – *Põhjarannik*. Nr. 139; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160901.2.7.11>
- Linnard, T.** (19. juuli 2014). "Nokuga sõjamees" tunneb ennast poolkoksimaal koduselt. – *Põhjarannik*. Nr. 129; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140719.2.9.3>
- Luigeparv sättis end Võhma külas pikemalt puhkama. (26. aprill 2014). – *Põhjarannik*. Nr. 79; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140426.2.6.3>
- Metsapark muutub puhtamaks ja valgemaks. (15. aprill 2015). – *Põhjarannik*. Nr. 69; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150415.2.7.11>
- Mikovitš, B.** (17. detsember 2015). Vennad Sõnajalad: Pariisi kliimakokkulepe annab tõuke elektrituulikutööstuse rajamiseks Eestisse. – *Maaleht*. Nr. 51; lk 2-3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20151217.2.2.1>

Lisa 3. järg

- Must, M.** (29. juuli 2013). Soome teleseriaal portreerib Kalle Palanderi ja Ida-Virumaad. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 145; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20130729.1.4>
- Muuseumi tabas suurvesi. (26. november 2016). – *Postimees*. Nr. 277; lk 28. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20161126.2.26.1>
- Mäetagusel on saamata 300 000 eurot põlevkivimakse. (10. märts 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 46; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160310.2.3>
- Niirta, N.** (31. august 2012). Teadlased teevad Kohtla-Järve tuhamäes sonkimise maatasa. – *Postimees*. Nr. 202; lk 4-5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20120831.1.4>
- Niitra, N.** (31. august 2012). Kohtla-Järve mägedel käivate hiigeltööde mõttekus kahtluse all. – *Põhjarannik*. Nr. 166; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120831.1.4>
- Noored kujundavad Ida-Virumaa tööstusalasid. (28. oktoober 2015). – *Põhjarannik*. Nr. 185; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151028.2.8.12>
- O'Brock, D.** (9. veebruar 2016). Ida-Virumaa võimalused: filmid, marjad, kanep. – *Äripäev*. Nr. 27; lk 18. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=aripaev20160209.2.21.4>
- Orul kasutusele võetud puurkaevust leiti fenooli. (3. september 2014). – *Põhjarannik*. Nr. 148; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140903.2.3>
- Paadid tegid kanalil esimese veeproovi. (31. august 2013). – *Põhjarannik*. Nr. 154; lk 8. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130831.1.10>
- Paas, K.** (6. mai 2014). Geoloogid: keelata fosforiidikaevandamise uurimine on rumal ja vaid poliitikast kantud. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 86; lk 24-25. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20140506.2.24.2>
- Paavo, V.** (26. mai 2012). Avastamist vääriv Ida-Virumaa. – *Põhjarannik*. Nr. 99; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120526.1.4>
- Pensa, M.** (9. juuni 2015). Häda keskkonnamõjude pärast. – *Põhjarannik*. Nr. 106; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150609.2.5.3>
- Piirimäe, K.** (7. aprill 2016). Põlevkivi on otsas. – *Maaleht*. Nr. 14; lk 22. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20160407.2.29.1>
- Prozes, E.** (25. november 2013). Elektri hind. Ekspeditsioon Ida-Virumaa jubedamatesse paikadesse. – *Äripäev*. Nr. 216; lk 10-11. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=aripaev20131125.1.10>

Lisa 3. järg

Puura, E. (17. september 2015). Kukruse mäe varjatud saladused. – *Põhjarannik*. Nr. 156; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150917.2.6.3>

Puura, E. (9. juuni 2015). Põlevkivitööstuse uurimata mõju. – *Postimees*. Nr. 132; lk 15.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20150609.2.17.2&srpos=10&e=--2015---2015--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-kaevandus%2a----->

Põlevkivi taandub. Fosforiit ahvatleb. (22. detsember 2015). – *Eesti Päevaleht*. Nr. 247; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20151222.2.3>

Põlevkivitööstus võib idavirumaalased haigeks teha. (9. juuni 2015). – *Postimees*. Nr. 132; lk 6.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20150609.2.5.16>

Rannapungerja jõel algasid puhastustööd. (10. veebruar 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 27; lk 3.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160210.2.8.4>

Reimer, A. (10. aprill 2014). Tuhk sobib teekatteks ja kaevanduste täitmiseks. – *Postimees*. Nr. 84; lk 8.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20140410.2.9.1&srpos=3&e=--2014---2014--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-kaevandus%2a----->

Reimer, A. (16. veebruar 2012). Jürgen Ligi asus põlevkivivaldade raha kärpima. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 39; lk 11. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20120216.1.11>

Reimer, A. (16. veebruar 2012). Kuidas põlevkivist õli tuleb? – *Postimees*. Nr. 39; lk 11.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20120216&e=-----et-25--1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-Kuidas+p%C3%B5levkivist+%C3%B5li+tuleb%3f----->

Reimer, A. (19. august 2014). Keskkonnatasu tõus võib põlevkivitööstuse uppi lüüa. – *Postimees*. Nr. 192; lk 7. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20140819.2.8.2>

Reimer, A. (28. mai 2015). Äkki vene turistid siiski tulevad siia. – *Postimees*. Nr. 122; lk 4-5.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20150528.2.13.1>

Reimer, A. (8. september 2014). Minister: tasusid ei tohi külmutada. – *Postimees*. Nr. 208; lk 9.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20140908.2.9.1>

Reimer, A. ja Tubalkain, M. (4. märts 2016). Põlevkivitöösturid kiidavad ressursitasude alandamist. – *Postimees*. Nr. 52; lk 11. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20160304.2.10.12>

RMK võtab lendoravate liikumiskoridorid kaitse alla. (3. detsember 2014). – *Postimees*. Nr. 282; lk 24.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20141203.2.31.2&srpos=1&e=--2014---2014--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-lendorav%2a----->

Lisa 3. järg

- Romanovitš, G.** (10. aprill 2012). Aidu sõudekanal täitub veega kolme aasta jooksul. – *Põhjarannik*. Nr. 67; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120410.1.4>
- Romanovitš, G.** (14. aprill 2012). Aidu veespordikeskus sai reaalse kuju. – *Põhjarannik*. Nr. 71; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120414.1.2>
- Romanovitš, G.** (20. juuli 2012). Sõudekanali ehitus sai stardi. – *Põhjarannik*. Nr. 137; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120720.1.1>
- Romanovitš, G.** (21. aprill 2012). Tööstusalade uus elu. – *Põhjarannik*. Nr. 76, lk 7. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120421.1.7>
- Romanovitš, G.** (21. juuli 2015). Kahe kaevanduse koosmõju vajab hindamist. – *Põhjarannik*. Nr. 127; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150721.2.6.5>
- Romanovitš, G.** (24. jaanuar 2014). Aidu veespordikeskus võõrustab augustis esimest võistlust. – *Põhjarannik*. Nr. 16; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140124.2.6.12> ??
- Romanovitš, G.** (25. august 2015). Ministeerium andis tuulepargile rohelise tule. – *Põhjarannik*. Nr. 141; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150825.2.9.8>
- Romanovitš, G.** (30. august 2013). Aidu sõudekanali süvend sai valmis. – *Põhjarannik*. Nr. 153; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130830.1.1>
- Romanovitš, G.** (5. veebruar 2013), Suusamäe avapauk tõi Kiviõlisse tuhatkond huvilist. – *Põhjarannik*. Nr. 24; lk 1;3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20130205.1.1>
- Romanovitš, G.** (8. juuli 2014). Aidu karjääri sulgemine uputab aiandusühistut. – *Põhjarannik*. Nr. 124; lk 5. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140708.2.11.1>
- Rudi, H.** (28. august 2015). Eesti oma sinine laguun keset kiviõlirõõbe. – *Postimees*. Nr. 198; lk 18-19. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20150828.2.14.1&srpos=25&e=--2015---2015--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-kaevandus%2a----->
- Salumäe, L.** (1. detsember 2014). Kes kaitseks metsaomanikku?. – *Postimees*. Nr. 280; lk 13. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20141201.2.12.5&srpos=3&e=--2014---2014--et-25-postimees-1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-lendorav%2a----->
- Seadus lubab kaevandatud alad unarusse jätta. (2. oktoober 2015). – *Postimees*. Nr. 228; lk 8. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20151002.2.8.13&srpos=43&e=--2015---2015--et-25-postimees-26--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-kaevandus%2a----->

Lisa 3. järg

- Sepp, M.** (10. oktoober 2013). Kurtna kaitseala, elu nagu karikatuuris. – *Põhjarannik*. Nr. 182; lk 2.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131010.1.2>
- Sepp, M.** (7. detsember 2013). Põlevkiviga või põlevkivita?. – *Põhjarannik*. Nr. 224; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131207.1.4>
- Sikk, R.** (11. juuni 2015). Kes varastas Sonda kandist mulla ära?. – *Maaleht*. Nr. 24; lk 16-17.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20150611&e=-----et-25--1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-Kes+varastas+Sonda+kandist+mulla+%C3%A4ra%3f+----->
- Sikk, R.** (29. oktoober 2015). Riik kui hull kepiga vanamees. – *Maaleht*. Nr. 44; lk 4.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20151029.2.5.1>
- Sikk, R.** (30. jaanuar 2014). Viru vägi veab talvel tuhamäe otsa. – *Maaleht*. Nr. 5; lk 24.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20140130.2.20.4>
- Smirnov, I.** (24. oktoober 2014). Energeetikud otsivad kasutust miljonitele tonnidele põlevkivituhale. – *Põhjarannik*. Nr. 185; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20141024.2.7.12>
- Soesoo, A.** (4. veebruar 2016). Ida-Virumaa tulevik on maavarades. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 24; lk 10.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20160204.2.13.2>
- Sommer-Kalda, S.** (1. august 2012). Peipsi pürib turistide lemmikuks. – *Põhjarannik*. Nr. 145; lk 1.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120801.1.1>
- Sommer-Kalda, S.** (10. märts 2015). Tärivere tõugati Ida-Viru kõrgeima mäe troonilt. – *Põhjarannik*. Nr. 45; lk 1; 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150310.2.2>
- Sommer-Kalda, S.** (10. oktoober 2013). Koolitund karjäärisafaril. – *Põhjarannik*. Nr. 182; lk 8.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20131010.1.8>
- Sommer-Kalda, S.** (17. detsember 2015). Vene ajakirjanikud: Ida-Viru ei väsi üllatamast. – *Põhjarannik*. Nr. 221; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151217.2.6.2>
- Sommer-Kalda, S.** (21. mai 2014). Soomlased otsivad Ida-Virus uusi elamusi. – *Põhjarannik*. Nr. 94; lk 4. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140521.2.6.12>
- Sommer-Kalda, S.** (22. mai 2015). Kukrusel korrastati esimene põlevkivi kaevandamise koht. – *Põhjarannik*. Nr. 94; lk 3. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20150522.2.7.3>
- Sommer-Kalda, S.** (25. august 2012). Venemaa ajakirjanikud imetlesid puhtaid metsaaluseid. – *Põhjarannik*. Nr. 162; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120825.1.1>

Lisa 3. järg

- Sommer-Kalda, S.** (26. juuli 2016). Kaitseministeerium ei andnud kaevandusele rohelist tuld. – *Põhjarannik*. Nr. 124; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20160726.2.3>
- Sommer-Kalda, S.** (27. märts 2012). Huvi põlevkivimaa vastu on seinast seina. – *Põhjarannik*. Nr. 59; lk 8. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20120327.1.8>
- Sommer-Kalda, S.** (28. aprill 2012). Maakond ootab tänavaile tuhandeid koristajaid. – *Põhjarannik*. Nr. 81; lk 1-2 <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjar.annik20120428.1.1>
- Soopan, I.** (28. juuli 2016). Ebaõiglus ajab metsaomanike käed rusikasse. – *Maaleht*. Nr. 30; lk <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=maaleht20160728.2.7.8>
- Särgjärv võttis Kuradijärvelt sügavaima järve tiitli. (22. aprill 2014). – *Postimees*. Nr. 93; lk 24. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20140422.2.31.2>
- Taimla, H.-M.** (8. juuli 2016). Soine matk, liivarand, kontsert või lasketiir. Leiud Ida-Virumaal. – *Äripäev*. Nr. 127; lk 28. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=aripaev20160708.2.25.22>
- Tammemäe, O.** (17. juuni 2014). Kas keskkonnasäästlik põlevkivitööstus on võimalik?. – *Põhjarannik*. Nr. 113; lk 2. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140617.2.6.3>
- Tammemäe, O.** (4. jaanuar 2014). Põlevkivitööstuse jalajälg on palju puhtam. – *Põhjarannik*. Nr. 2; lk 4. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140104.2.8.2>
- Tammeorg, T.** (23. aprill 2012). Põlevkivimaa bluus. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 94; lk 10-11. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20120423.1.10>
- Tarand, K.** (27. mai 2013). Meie meretagune ala. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 102; lk 11. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20130527.1.11>
- Tigasson, K.-R.** (14. oktoober 2015). Ilus elu tuhaplatoo taga, leelisjärve ääres. – *Eesti Ekspress*. Nr. 42; lk 32-33. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestiekspress20151014.2.21.4>
- Tigasson, K.-R.** (8. juuli 2015). Põgenesime elu eest. – *Eesti Ekspress*. Nr. 28; lk 8-10. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestiekspress20150708.2.10.1>
- Toila spaa katsetab päikeseelektrijaama. (10. november 2014). – *Postimees*. Nr. 262; lk 9. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20141110.2.8.7>
- Tuulikulabatehas rajatakse Jõhvi asemel Aidusse. (19. detsember 2016). – *Postimees*. Nr. 296; lk 10. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=postimees20161219.2.8.2>

Lisa 3. järg

Valastel kohtuvad suvi ja talv. (29. detsember 2015). – *Põhjarannik*. Nr. 148; lk 8. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151229.2.15.1>

Valdre, L. (5. aprill 2016). Ida-Virumaa päästmine annab hoobi keskkonnaprojektide rahastamisele. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 65; lk 23. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20160405.2.24.1>

Varisenud šurfiaugud jäetakse ootele. (13. november 2015). – *Põhjarannik*. Nr. 197; lk 6. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20151113.2.13.3>

Vee ja jää vaatamängud. (29. november 2016). – *Põhjarannik*. Nr. 202; lk 8. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20161129.2.15.1>

Voog, R. (5. september 2014). Keskkonnakaitsjad ei näe puude taga metsa. – *Eesti Päevaleht*. Nr. 171; lk 10. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=eestipaevaleht20140905.2.11.3>

Voropajeva, N. (7. veebruar 2014). Sillamäe lööb tööstushaisu pärast häirekella. – *Põhjarannik*. Nr. 26; lk 1. <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=pohjarannik20140207.2.2>

Lihtlitsents lõputöö salvestamiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ning juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta

Mina, _____,
(*autori nimi*)

sünniaeg _____,

1. annan Eesti Maaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda koostatud lõputöö

(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja(d) on _____,
(*juhendaja(te) nimi*)

1.1. salvestamiseks säilitamise eesmärgil,

1.2. digiarhiivi DSpace lisamiseks ja

1.3. veebikeskkonnas üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Lõputöö autor _____
(*allkiri*)

Tartu, _____
(*kuupäev*)

Juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta

Luban lõputöö kaitsmisele.

(*juhendaja nimi ja allkiri*)

(*kuupäev*)

(*juhendaja nimi ja allkiri*)

(*kuupäev*)